

ประมวลเอกสารการนิเทศการศึกษา

ฉบับที่ ๑

จัดทำขึ้นโดย

หน่วยศึกษาในเทศก กรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ

รวบรวมและแก้ไขใหม่

พ.ศ. ๒๔๕๘

คำนำ

วิชาการศึกษาหรือที่เราเรียกกันว่า “วิชาครู” นั้นเป็น ศาสตร์ ทักษะ
เชิงเคราะห์เข้าไว้ในบรรดาศาสตร์ทั้งหลายในโลกที่ ต้องการการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง
แกไขอยู่เสมอให้สอดคล้อง เพื่อให้ทรงคุณค่าของศาสตร์ โดยแท้จริงได้ การ
ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงย่อมกระทำกันได้ด้วยหลายกตวิธี และการเขียนเอกสาร
ให้อ่านก็เป็นวิธีหนึ่งที่น่าสนใจ เอกสารที่ประมวลไว้ในหนังสือเล่มนี้
ถึงสิ่งต่าง ๆ ในวงการศึกษายุคใหม่ทั้งศึกษานานาชาติ ผู้เรียบเรียงคิดว่าสมควรจะ
เสนอให้ผู้ที่อยู่ในวงการศึกษารวบรวมและพิจารณา ถ้าเห็นว่าดีมีประโยชน์
ก็จะได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์แก่อาชีพครู ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม เอกสาร
เหล่านี้ความจริงได้พิมพ์ออกแจกจ่ายไปยัง โรงเรียนฝึกหัดครูและโรงเรียนมัธยม
ศึกษาในสังกัดกรมวิสามัญศึกษาครั้งหนึ่งแล้ว ทั้งนี้โดยความเห็นชอบของทาง
ราชการเจ้าสังกัด แต่ปรากฏว่าความต้องการจากแห่งต่าง ๆ ทั้งทางราชการ
และส่วนตัวยังมีมาก จึงได้แก้ไขและรวบรวมขึ้นเป็นเล่มใหม่ให้กระจัดกระจาย
จริงอยู่เรื่องราวในเอกสารเป็นเรื่องราวที่คัดัดแปลงเรียบเรียง มาจาก หนังสือ
วิชาการศึกษาดังประเทศ(สหรัฐอเมริกา) บ้าง คัดแปลงเรียบเรียงจากประสพ
การณ์ของผู้ที่ได้ไปเรียนวิชาการศึกษาในต่างประเทศ (สหรัฐอเมริกา) บ้าง จึง
อาจเป็นเครื่องชวนให้ท่านผู้อ่านคิดสงสัยว่า ก็เมื่อเป็นเรื่องของเขา จะให้เขา
มาใช้กับของเราจะเป็นการถูกต้องหรือ จึงใคร่จะขอแจ้งว่า อาหารที่
อย่างหนึ่งนั้น ท่านจะเรียกมันว่า ชีสทอดก็ตาม กุนเชียงก็ตาม หรือไส้กรอก

กับกับปลาแนมก็ตาม เนื้อแท้ที่ทรงสรรพคุณในอาหารวิธยาอย่างเดียวกัน
จะมั่วว่าอย่างไร ทำจากไหน มันไม่สำคัญมิใช่หรือ

หน่วยศึกษานิตเทศกมนำที่ที่จะต้องแสดง ความชอบคุณไว้ ณ ที่นออย่าง
น้อย ๓ ครั้ง ครั้งหนึ่งคือขอบคุณศึกษานิตเทศก ผู้ได้เรียบเรียงเอกสารต่าง ๆ
จนเป็นวิทยาทาน ครั้งที่สองคือขอบคุณกรมการฝึกหัดครูที่ให้อนุญาตในการ
เผยแพร่วิทยาทาน ครั้งสุดท้ายคือจะขอบคุณท่านผู้อ่าน ถ้าได้กรุณาชักชวน
ข้อบกพร่องผิดพลาดอันน้อยอยู่ในบรรณวิสัย

หน่วยศึกษานิตเทศก

กรมการฝึกหัดครู

พฤษภาคม ๒๔๕๘

เด็กออปรกติ

โดย

นางสาวอรรัตน์ อิศรภักดี

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมวิสามัญศึกษา
พิมพ์แจกโรงเรียนฝึกหัดครู และ โรงเรียนมัธยมศึกษา
ของกรมวิสามัญศึกษา

เอกสารการนิเทศการศึกษา

๒๐ ธันวาคม ๒๔๙๓

เด็กอปรกติ

(EXCEPTIONAL CHILDREN)

ในบทความที่จะกล่าวต่อไปนี้เป็นเรื่องราวของเด็กประเภทต่าง ๆ ที่ครูประจำชั้น หรือครูพิเศษจะพบเห็นประจำวันในขณะที่ทำการสอนอยู่ในชั้นของตน โดยทั่วไปครูส่วนใหญ่จะยอมรับว่า เด็กนั้นย่อมแตกต่างกันตามพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ดังนั้นครูจะหวังให้เด็กทุกคนมีลักษณะ อุตุนิยม ความสามารถและความเฉลียวฉลาดเหมือนกันทุกคนย่อมเป็นไปไม่ได้ ด้วยเหตุนี้เองครูจึงจะต้องเรียนรู้ลักษณะของเด็กประเภทต่าง ๆ ดังได้จำแนกออกเป็นประเภทใหญ่ ๆ คือ เด็กเรียนช้า เด็กฉลาดเฉียบแหลม เด็กที่มีนันทภาพ (retarded child) เด็กที่ไม่สมบูรณ์ทางกาย ฯลฯ เพื่อประโยชน์ในการที่จะรู้จักเด็กในชั้นของตน หวังว่าครูทุกท่านที่ได้อ่านนี้สักครู่คงจะได้ความคิดเห็นบางประการ จากบทความเรื่องพอสมควร

เด็กเรียนช้า (SLOW LEARNER)

ตามสถิติที่เก็บได้จากห้องเรียนโดยมากมักปรากฏว่ามีอยู่ประมาณร้อยละ ๓-๕ เป็นเด็กที่มีสติปัญญาอ่อนช้าทั้งนี้ แต่อยู่ในเกณฑ์ปกติ มีเกณฑ์ภาคเขาวง (I. Q.) อยู่ระหว่าง ๘๐ ถึง ๘๐ ประสิทธิภาพต่าง ๆ ภายในชั้นหรือความเอา

ใจใส่ของครูหมคตเด็ก เป็นสิ่งที่จะช่วยเด็กให้ดีขึ้น หรือเลวลงก็เป็นได้ทั้งสองทาง สุดแต่ครูผู้ทำหน้าที่จะปฏิบัติอย่างไรต่อเด็ก

เด็กที่เราเรียกว่า “เรียนช้า” นั้น ควรแก่การที่จะได้รับความเห็นอกเห็นใจและความเข้าใจเป็นอันดีจากเพื่อนร่วมชั้นและครู เด็กควรได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนให้เกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อันเป็นจุดประสงค์ส่วนหนึ่งของการศึกษาและให้มีโอกาสภาพอันเหมาะสมแก่คนที่จะอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม เด็กมีความต้องการที่จะได้รับความช่วยเหลือในการขยายตนเองให้เหมาะสมกับสถานการณ์ของชีวิตในอนาคต และแม้ในห้องเรียนที่เช่นเดียวกัน เด็กพวกนั้นจะไม่สามารถแข่งขันกับคนอื่นได้อย่างมีผลตติย

เด็กที่มีสติปัญญาค่อนข้างทึบนี้ ครูควรช่วยให้พ้นจากการน้อยเนื้อต่ำใจอันจะเกิดจากการดถูกเหยียดหยามหรือเยาะเย้ยจากเด็กอื่นด้วยการช่วยเหลือแนะนำในการขบคิดปัญหาที่เด็กเผชิญอยู่ นักเรียนที่มีสติปัญญาอยู่ในชั้นปานกลางหรือเฉียบแหลมกว่าควรประพฤติต่อเด็กเหล่านี้อย่างดีด้วยการช่วยเหลือและเห็นอกเห็นใจยอมรับรองว่าเด็กประเภทนี้เป็นสมาชิกภายในชั้นนั้นด้วย

เด็กที่เรียนช้ามีพัฒนาการด้อยกว่าเด็ก ขรรมตา และความสนใจไม่กว้างขวางและมากเท่าเด็กปกติ แม้จะสนใจในการสร้างสรรค์หรือในกิจกรรมของห้องเรียนเช่นเดียวกับคนอื่น เด็กจะไม่ค่อยเข้าใจในความหมายของคำพูดได้ดังขงปริมาณของคำพูดน้อยกว่าเด็กปกติ แต่มักทำอะไร ๆ ถ้าเร็วเช่นเดียวกับผู้อื่นด้วยการมีประสพการณ์อย่างแท้จริง มักจะท่องจำบทเรียนได้คล่อง แต่ไม่ทราบขงถึงความหมายของคำพูดที่ตนท่องได้มากนัก ฉะนั้นจึงต้องการโอกาสที่จะได้เกิดและทำการเปรียบเทียบพิจารณาในสิ่งต่าง ๆ มากกว่าเด็กอื่น การที่

จะตัดสินใจหรือเข้าใจในสิ่งที่ถูกซึ่ง มักจะต้องอาศัยฟังจากผู้อื่น ต้องการคำแนะนำ ต้องการเวลาที่ว่างแผนการเพื่อทำกิจกรรมและลงมือทำกิจกรรมนั้นๆ อันอยู่ในวงของความสามารถของคน เด็กพวกนี้จะไม่สามารถตรวจพบความผิดที่ตนได้กระทำไปด้วยตนเองได้และไม่สามารถแก้ไขได้เองอย่างรวดเร็วเหมือนเด็กอื่น ต้องการความแนะนำในการแก้ไขผิดเพื่อให้เข้าใจว่าทำไมจึงผิด ดังเหตุอันถ้าทำได้ย่อมเป็นคุณ เพราะจะทำให้เกิดประสบการณ์อีกด้านหนึ่ง

คุณประโยชน์ของกิจกรรมอันได้จากการวางโครงการ

กิจกรรมที่จะจัดมอบหมายให้เด็กพวกนี้ทำควรได้มีการจัดวางโครงการไว้อย่างรอบคอบ เพื่อว่าจะได้พอเหมาะกับความต้องการของเด็กพวกเรียนชั้นและในขณะเดียวกันควรมีให้เป็นการ ขัดขวาง ความเจริญ ของ เด็ก อื่น ที่อยู่ในเกณฑ์ปกติ โครงการกิจกรรมเหล่านี้แหละที่จะทำให้อาชีพของห้องเรียนนำสนใจทำให้เด็กบังเกิดความเอาใจใส่

เช่นตัวอย่างในชั้นประถมปีที่สามแห่งหนึ่ง ภายในชั้นนั้นมีเด็กที่ปกติและเด็กที่เรียนช้า แต่เด็กทั้งหมดจะสามารถทำงานเกี่ยวกับการเรียนวิชาสังคมศึกษาและทำกิจกรรมต่างๆ อันเกี่ยวกับวิชาในสอดคล้องต้องกันได้เป็นอย่างดี สมมติว่าจะให้เด็กเรียนเรื่องฤดูในตำบลที่โรงเรียนนั้นตั้งอยู่ ก็ให้กิจกรรมให้เด็กได้เปรียบเทียบฤดูต่าง ๆ ที่มีในดินแดนแห่งอื่น และต่อเนื่องไปถึงการดูแผนที่ประเทศใกล้เคียง เรียนเรื่องทิศต่างๆ เพื่อให้รู้ว่าประเทศใด ดินแดนใดตั้งอยู่ทางทิศใดของดินแดนของตน สำหรับหน่วยกิจแห่งวิชานี้จะต้องเรียนกลไกการศึกษาให้ทราบถึงลักษณะ สภาพอากาศฤดูต่างๆ ที่เกิดขึ้นเปรียบเทียบกันทุกๆ ไป

และการทำกิจกรรมต่าง ๆ อันสืบต่อเนื่องกับเรื่องนั้น เช่นการดูแลสุขภาพ ใช้น้ำมัน
เป็นยาเขา แม่น้ำ มีป่าไม้ ที่ราบตามแผนทนน

การศึกษาและกิจกรรมต่าง ๆ นี้ ย่อมเปิดโอกาสให้แก่วัยเด็กทุกคนแสดง
ความรู้สึกความสามารถความสนใจของตนร่วมกับผู้อื่น เพราะการทำเช่นว่านนคร
และเด็กทั้งชนยอมต้องร่วมความคิด ร่วมแรงกันอ่าน ข้อความใน หนังสือ อื่น
ต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้เพิ่มทักษะในการอ่านการเขียนเป็น
อย่างดี ไม่ว่าเด็กคนใดจะเป็นคนค่อนข้างช้าก็ย่อมมีโอกาสร่วมมือกับ
คนอื่นเสมอ

แต่ครูพึงทราบไว้ว่า ไม่มีเด็กคนใดสามารถเรียนทุกอย่างได้อย่างที่สอน
ตลอดปีได้อย่างเข้าใจแจ่มแจ้ง แต่เด็กอาจมีความสนใจในงานที่เพื่อนทำหรือที่
ตนร่วมมือกับผู้อื่นหรือที่ตนลงมือทำเอง

ประโยชน์ที่เด็กเรียนช้าจะได้รับ

โครงการของกิจกรรมที่จัดวางไว้อย่างรอบคอบนั้นแหละจะช่วยเด็กเรียนช้า
ให้สามารถเรียนไปได้พร้อมกันกับเด็กที่ฉลาดเฉลียวแถมเป็นพิเศษ โดยมีให้อีก
ฝ่ายหนึ่งต้องเสียประโยชน์ ทั้งนี้โดยอาศัยปฏิภาณไหวพริบของครูเข้าช่วย เช่น
การทำให้เด็กเรียนช้าพอใจในระดับแห่งความสามารถของตน และเมื่อตน
ประสบกับงานที่ได้รับมอบหมายมาแต่ยากเกินความสามารถ ครูหรือเด็กอื่นควร
จะเข้าช่วย แต่พึงทำในสภาพที่ไม่ให้เด็กนั้นรู้ตัวว่าผู้อื่นช่วย หรือไม่ให้เสียกำลังใจ
ในการที่ตนต้องมียุติช่วยเหลือ ถ้าจะให้การสอนง่ายจนครูควรระวังใจเสมอ
ว่า เด็กนั้นยอมมีมาตรฐานแห่งสติปัญญาความสามารถต่างกัน เด็กที่เรียนอย่าง

หนังสืออาจจะเรียนอย่างหนังสือเร็ว ฉะนั้นในชั้นเรียนจึงจัดสรรให้เด็กมีความ
เข้าใจและเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน สภาพภายในห้องเรียนจะดำเนินไปอย่าง
ราบรื่น เด็กเรียนวิชาเช่นเดียวกับเด็กคนอื่นยอมมีความต้องการจะทำอะไรถ้าเร็ว
แม้ไม่เขียนยอดแต่ก็อยู่ในระดับที่คนสามารถทำได้ แต่ทั้งนี้คงอาศัยบรรยากาศ
แห่งความดีใจและเชื่อมั่น โดยมีครูเป็นผู้ช่วยเหลือและสนับสนุนเด็กประเภทนี้
ให้ค่อยเรียนไปทีละน้อย นับว่าเป็นหน้าที่ของครูที่จะพึงปฏิบัติต่อยุวก
ประเภทนี้ให้มีความสามารถพอควรแก่ศักยภาพของเด็ก

๗. เด็กเจียบแหลม (GIFTED CHILD)

ความจริงได้เกิดมปัญญาหลักเกณฑ์น้อยมากในเรื่องที่ว่า ควรจะแยกเด็กที่
ฉลาดเจียบแหลมออกจากรายทางหากจากเด็กที่มีสติปัญญา ปานกลาง และ ที่ เรียน
ช้าหรือไม่ เรื่องนี้ได้นำหลักการศึกษาค้นคว้าหาพยายามคิดค้นดูถึงเหตุผลว่า ควร
ไม่ควรประการใด กลับปรากฏว่าข้อยุ่งยากหรือความเสียหายอันเกิดแต่การแยก
และการรวมเรียนอยู่กับการที่รพุดถึงความฉลาดเจียบแหลมของเด็กจนเกินควร
หรือการแสดงออกมาว่าเด็กคนใดเรียนช้าหรือโง่ทมิฬจนทำให้เกิดความน้อยเนื้อตา
ใจ เกิดบรรยากาศอันไม่เป็นสุขด้วยกันทุกฝ่าย นอกจากนั้นความยุ่งยากมัก
เกิดขึ้นอีกทางหนึ่งจากการแข่งขันกันของผู้ปกครองบิดามารดาเป็นผู้สนับสนุน อยู่
เบื้องหลัง เช่นผู้ปกครองมักนิยมมีเขาเกียรของ ในกรณีเด็กของตนต้องมา
เฉียดเจียรเรียนปนกับเด็กโง่บ้าง หรือเมื่อเด็กของตนเรียนไม่ทันผู้อื่นพยายาม
เรียกร้องเอากับโรงเรียนให้จัดการ ให้เหมาะสมควรบ้าง

แต่อย่างไรก็ดีสำหรับในกรณีโรงเรียนไม่ใหญ่โตมีนักเรียนมากมายจน
อาจคิดเด็กฉลาดเฉียบแหลมรวมกันได้ชนหนึ่งโดยเฉพาะแล้ว การจัดแยกก็ไม่
นำมาใคร่ครวญมากนัก เพียงแต่ควรจัดหมู่ให้ทำงานสอดคล้องต่อกัน และ
ให้เด็กเรียนไปด้วยกันได้ย่อมจะเป็นที่พอใจแล้ว

ลักษณะโดยทั่วไปของเด็กฉลาดเฉียบแหลมคือ ทำงานได้ดีกว่าในเวลา
อันน้อยกว่าเด็กอื่น มีความจำอย่างตลึง อ่านหนังสือได้เร็ว ความรู้ทั่วไปอยู่
ในเกณฑ์ดี ชอบทำงานอดิเรก ยิ่งถ้าครุหรือบิดามารดาส่งเสริมด้วยมักจะทำ
ได้ดี สนใจในศิลปดนตรีและวรรณคดี ชอบขบคิดปัญหา ชอบการทดสอบ
หรือสภาพของการความคิดและชอบการคิดหาเหตุผล ถ้าเทียบกับเด็กวัยเดียว
กันแล้ว ปริมาณของคำพูดมากกว่าและมักใช้คำพูดถกถองดีกว่า สิ่งที่ไม่
ตรงกับที่เข้าใจกันอยู่โดยทั่วไปคือ เด็กเหล่านี้ไม่ฉลาดหรือยอมแพ้คนอื่นในการ
ซักค้อย ร่างกายของเขามักดั่งมรณ ชอบการกีฬา มีอารมณ์ขัน และมักทำ
ตัวเข้ากับสังคมได้เป็นอย่างดี

ตามลักษณะที่กล่าวมานี้ไม่ควรนึกทบทวนว่าเขาฉลาดนั้นเป็นผู้ใหญ่หรือ
เด็ก ๆ เขายังคงเป็นเด็กทุกประการ มีความสนใจอารมณ์และความคับแค้น
ใจเช่นเดียวกับเด็กคนอื่นนั่นเอง

เด็กเฉียบแหลมประเภทต่าง ๆ

ในกรณีที่มีเด็กฉลาดเฉียบแหลมปนอยู่ในชั้น ชั้นแรกควรทำข้อควร
ตรวจสังเกตดูว่า เด็กคนใดบ้างที่จัดอยู่ในเกณฑ์ดังกล่าว แค่งงำใจว่าถ้าเรา
จะทราบนิสัยเด็กที่เรียนตามการตรวจสังเกตเกณฑ์ภาคเขาวนนับตั้งแต่มากที่สุดมาหา
น้อยที่สุดนั้น อาจจะให้ผดคนละอย่างกับนิสัยความจำเริญที่เด็กทำได้ในการเรียน
ทั้งนี้เพราะเด็กที่มีเกณฑ์ภาคเขาวนสูงอาจเรียนไม่ได้ผลดีเสมอไปนั่นเอง

โดยทั่วไปแล้วเด็กที่ฉลาดเฉียบแหลมควรจัดแยกออกได้เป็นสามประเภท
คือ :-

ประเภทที่หนึ่ง เด็กฉลาดที่ร่าเริงเป็นสุขอยู่กับการเรียน อยู่กับเพื่อน
ร่วมชั้นเข้ากับใคร ๆ ได้

ประเภทที่สอง เด็กฉลาดแต่มักทำตนไม่ถูกกับผู้อื่น ไม่พอใจหรือเบอ
หน่ายต่องานที่ง่ายเกินไป บางคนถึงกับแสดงความไม่พอใจเหี้ยมหยามเพื่อน
ร่วมชั้นที่โง่กว่าตน บางคนมีพฤติกรรมกระแะกระรานผู้อื่นจนเกิดเป็นปัญหาที่ยอ
ยากให้แก่โรงเรียน

ประเภทที่สาม คือเด็กที่ควรจัดอบตุนเกณฑ์ภาคเชาวน์แล้วปรากฏว่าสูง
มากกว่าปกติ แต่ไม่มีความตงอกตงใจที่จะแสดงความรู้ความสามารถ จนบาง
ครั้งทำตนให้ปรากฏว่าคล้ายกับว่ามึนทึบภาพปรากฏอยู่ หรือสมองไม่คิดรวดเร็ว
ตามสมควร เด็กประเภทนี้มักมีความยุ่งยากเกี่ยวกับอารมณ์

ปัญหาจึงเกิดขึ้นว่า ครูจะสามารถช่วยเด็กให้รู้จักยับยั้งชั่งใจตนเองให้ได้
มีพัฒนาการทางศักยภาพอย่างสูงสุดตามธรรมชาติได้อย่างไร

ครูจะช่วยเด็กที่ฉลาดเฉียบแหลม แต่เข้ากับผู้อื่นไม่ได้ให้รวมหมู่กับผู้อื่น
ได้อย่างเป็นสุข และนำความรื่นรมย์ให้แก่สังคมของเขาอย่างไรบ้าง ไม่ควร
ตั้งว่าอาการกรั่นเกิดจากคนฉลาดเฉียบแหลมเกินไปก็เหมือนกัน

ครูจะช่วยเด็กที่ฉลาดเฉียบแหลมแต่มีข้อเสียหลายอย่างที่อารมณ์รุนแรงอันเป็น
ข้อกีดขวางไม่ให้ทำอะไรได้สำเร็จตามชนของเด็กรวมถึงเกณฑ์ปกติ และเด็กที่มี
อาการแสดงว่าประสาทไม่ปกติ เช่น การกีดเค็ม พูดติดอ่าง มักจะให้แตรมี
อาการเจ็บป่วยเสมอ ๆ เช่นนี้ได้อย่างไร

หลักเกณฑ์ที่ปฏิบัติกันอยู่โดยทั่วไป

ในอดีต การที่จะจัดการกับปัญหาเรื่องเด็กฉลาดนั้นมักทำกันดังนี้

๑. มอบหมายกำหนดงานให้เด็กทำ แต่ให้อยู่ในเกณฑ์แห่งความยากง่ายเท่ากันกับคนอื่น ๆ แต่จะให้ได้ปริมาณมากกว่า

๒. มอบงานที่ยากกว่าคนอื่นให้ทำเป็นรายบุคคลไป

๓. มอบให้ช่วยเหลือเด็กอื่นที่เรียนช้า เมื่อทำงานของตนเสร็จแล้ว

แต่วิธีที่กล่าวมานี้ทั้งหมดมีปรากฏว่าไม่ค่อยได้ผล เช่นตามข้อ (๑) นั้น เมื่อเด็กต้องทำงานมากกว่าในความยากง่ายที่เด็กคิดว่าไม่สมกับตน เด็กมักจะคิดว่าเป็นการไม่ยุติธรรมต่อตน ตามข้อ (๒) ทำให้เด็กที่ฉลาดเฉยแ่ดหมดมนั วิตกว่าตนถูกแยกออกจากผู้อื่น ขาดการเกื้อของของความสัมพันธ์ทางสังคม และตามข้อ (๓) มักทำให้เด็กรู้สึกว่าตนจะต้องทำงานเพิ่ม ซึ่งเป็นการเกินกว่าจะหนักกว่าคนอื่น ถ้าจะพิจารณาข้อบ่งชี้จากข้อเท็จจริงจะเห็นว่า เด็กฉลาดนั้น มักชอบทำงานในทางคันค่วาจากหนังสือใน ห้องสมุดของชน หรือ ของ โรงเรียน ดังนั้นเป็นบริกรอย่างหนึ่งที่เหมาะสำหรับเด็กฉลาด และจะทำให้เกิดผลดีแก่ส่วน

รวม

การจัดวางแผนงานให้เด็กที่ฉลาดเฉยแ่ดหมดมนั ควรถือตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้ คือ :-

๑. งานที่จะมอบหมายให้เด็กประเภทนี้ทำควรเป็นดังที่เกิตผล แก่นักเรียนทั้งชนเป็นส่วนใหญ่ และควรให้มีความยากเกินกว่าที่คนอื่นทำอยู่

๒. เปิดโอกาสให้เพียงพอที่จะให้เด็กคิดว่า การงานที่ตนได้รับ

มอบหมายให้ท่าน มีคุณค่าแก่ส่วนรวมและเป็นที่ยอมรับนับถือของเพื่อนร่วม
ชนคนอื่น ๆ

๓. งานส่วนมากที่จะทำควรมีการวางแผนงานในหมู่คณะนักเรียน เพื่อ
ช่วยให้เด็กฉลาดทำตนให้เหมาะสมที่จะเป็นหัวหน้าของหมู่ได้ และได้มีความ
สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเป็นสุข

๔. พึงจำไว้เสมอว่า เด็กจะฉลาดเฉียบแหลมปานใดก็ตาม ย่อมมีความ
บกพร่องเป็นจุดอ่อนไม่ทางหนึ่งก็ทางใดเจือปนอยู่ เมื่อเราตรวจพบแล้วก็จัดการ
หาทางแก้ไขเสีย เช่นเด็กอาจขาดทักษะในทางที่จำเป็น มีความงุ่มง่ามไม่ปราด
เปรียวทางร่างกาย หรือมีปัญหาทางบุคลิกภาพ

ความจริงมีกิจกรรมมากหลายที่สามารถจะช่วยให้ โอกาสแก่เด็กที่ฉลาด
อยู่แล้วได้มีพัฒนาการยิ่ง ๆ ขึ้นไป เช่นक्रमมอบหมายให้ทำกิจกรรมอันต่อเนื่อง
กับงานประจำของชั้น ตัวอย่างก็คือ ให้เด็กฉลาดนั้นทำหน้าที่คนควาอ่านเรื่อง
ราวที่ต้องการทราบจากหนังสืออยู่เทศ จากหนังสือพิมพ์ หรือจากนิตยสาร ให้
เด็กสัมภาษณ์ผู้ชำนาญ หรือทำการทดลองซึ่งเตรียมให้แสดงการประดิษฐ์ทาง
วิทยาศาสตร์ ให้จัดการแสดงละคร หรือให้ควบคุมดูแลการจัดทำสมุดภาพ
ของชั้น หรือจัดทำหมายประกาศของชั้น ดูแลห้องสมุดของชั้น ทำบัญชีเงิน
ฝากออมสินส่งครู กิจกรรมดังกล่าวมานี้ หรือในทำนองคล้ายคลึงกันย่อม
ทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง และได้รับการรับรองจากเพื่อนร่วมชั้น ทำ
ให้เด็กฉลาดนั้นรู้สึกว่าเขาเป็นสมาชิกที่มีประโยชน์ มีความสำคัญแก่หมู่คณะ
ช่วยส่งเสริมให้กำลังใจแก่เด็กที่ได้อาศัยทำกิจกรรมอื่น ๆ ให้ดีขึ้น

งานที่ทำเป็นหมู่คณะหรือจัดตั้งขึ้นเป็นคณะกรรมการ จึงมีความสำคัญ
มากสำหรับเด็กทดลอง ในบางครั้งให้ทำกิจกรรมที่ยากยิ่งขึ้นไปพร้อมกับเด็กที่
มีความสามารถคล้าย ๆ กันเช่น ให้เป็นหัวหน้าของหมู่คณะนักเรียน สอนให้
รู้จักทำตามและร่วมมือกับผู้อื่นได้เช่นเดียวกับให้รู้จักนำผู้อื่น

ควรวางแผนงานที่ฝึกหัดให้เด็กรู้จักทำการให้และการรับเอา ฝึกหัดให้
บริหารงานกีฬา บริหารหมู่คณะนักเรียนเพื่อการแสดงละครและในการจัดงาน
ต่าง ๆ ในวงงานที่มีใช้ทางวิชาการ - ควรส่งเสริมให้เด็กได้เข้าถึงกิจกรรม
อันก่อให้เกิดการสร้างสรรค์เริ่ม ข้อสำคัญยิ่งที่จะจัดการกับเด็กทดลองคือ
การตรวจดูว่าเด็กนั้นฉลาดเฉลียวในทางใดมากเป็นพิเศษแล้วส่งเสริมและให้
ความสนใจสนับสนุนทางนั้น และขณะเดียวกันก็ต้องตรวจดูว่ามีจุดอ่อนข้อบกพร่องอัน
ใดบ้างที่ต้องแก้ไขอย่างรอบคอบถนัด

เด็กทดลองบางคนทำความสำเร็จได้อย่างงดงามในทางหนึ่ง แต่มีจุดเง
ไม่กล้าทำในอีกทางหนึ่ง เพราะถ้าทำต่อไปอาจจะอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง หรือ
ต่ำกว่านั้นเสียอีก จึงมักหลีกเลี่ยงไม่ทำในกิจกรรมที่จำเป็น เช่น งานอดิเรก
การกีฬา หรืองานสังคม ฉะนั้นจึงเป็นหน้าที่ของครูที่จะต้องช่วยเหลือให้เด็ก
รู้จักใช้ศักยภาพในทางที่ถูกต้อง

การที่ครูจะให้ความสนใจพิเศษแก่เด็กทดลองนั้น ย่อมไม่เป็นการเสียเวลา
มากมายจนเกินไป แต่ผลที่ได้นั้นย่อมก่อให้เกิดความสนใจและเป็นประโยชน์แก่
เด็กทั้งชั้น ครั้นจะพอใจและพากันในความสำเร็จของตนที่ได้ปฏิบัติหน้าที่ให้
สำเร็จดังต่อไปนี้ได้อย่างดี

ตัวอย่างปัญหาอันเกิดขึ้นจากเด็กเย็บแผล

ตัวอย่างปัญหาที่จะนำมากล่าวได้ในที่นี้เป็นเรื่อง ที่ วงการศึกษานิ สหรัฐอเมริกาสนใจ เพราะในกรณีที่มีปัญหาเกิดขึ้น ไม่ว่าจะเกิดจากเด็กฉาดเย็บแผลหรือเด็กทิงทิง เมื่อครูและบิดามารดาได้ดำเนินการแก้ไขไปอย่างไร เขามักนำวิธีการแก้ไขและผลมาตีพิมพ์ลงในนิตยสาร เพื่อเป็นแบบอย่างไว้พิจารณาอีกด้วย ๆ ไป

สำหรับในกรณีนี้ เรย์มอนด์ บุตรชายของบิดามารดาที่รอบคอบและรักบุตร เรย์มอนด์เป็นผู้มีสติปัญญาเย็บแผลฉาดเฉื่อยฉวยอย่างขี้ แต่ทำความหนักอกหนักใจให้แก่บิดามารดา จนถึงกับต้องพาไปปรึกษาจิตแพทย์เกี่ยวกับปัญหาทางพฤติกรรมของเขา เพื่อแก้ปัญหาอันหนักใจที่ว่า เด็กฉาดเย็บแผลนั้นจำเป็นต้องชนกว่าเด็กสติปัญญาชนาดธรรมดาเสมอไปหรือไม่ คำตอบของนายจิตแพทย์ก็มียุว่าไม่เป็นจริงเสมอไปเลย นอกจากเด็กฉาดนั้นมักจะมีความเฉลียวให้ชนมากกว่าเด็กธรรมดาเท่านั้น เด็กฉาดมักก็มีความเดื้อร้อนว่าชาญฉลาด ๆ นั้นเป็นเพราะขาดความสามารที่จะนำตัวเองไปในทางที่ดีหรือไม่ใครมาช่วยแนะนำเด็กนั่นเอง จึงต้องหันความฉาดของตนไปในทางที่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนว่าชาญ ในกรณีที่หนักหนารุนแรงอย่างกรณีของเรย์มอนด์นั้นต้องการผู้ที่มีความชำนาญทางจิตวิทยาแท้จริงเข้าแก้ไข

เมื่อบิดามารดาของเรย์มอนด์กับจิตแพทย์และครูของเรย์มอนด์ได้ประชุมปรึกษากันแล้ว ปรากฏว่าฝ่ายบิดามารดาอุทธรณ์ว่าบุตรของตนควรจะได้เลื่อนชั้นขึ้นไปสูงกว่าที่เรียนอยู่นี้ แต่ถ้ายอมให้เป็นเช่นนั้นเรย์มอนด์จะต้องทำงานหนักจนไม่มีเวลาว่างเหลืออยู่ที่จะไปทำความเดือดร้อนว่าชาญให้แก่ใคร จิตแพทย์จึง

อธิบายให้ฟังถึงข้อเสียหายทั้งทางการสังคมและทางจิตใจ อันอาจจะเกิดขึ้นจาก
การทำให้เด็กถอนตัวไป จึงแนะนำให้ย้ายเรียนต่อจากโรงเรียนเดิมไป
เรียนในโรงเรียนชั้นประถมของวิทยาลัยฝึกหัดครูในเมืองเดียวกันนั้น

ในโรงเรียนใหม่เรียนอนัตสามารถปรับปรุงตนเองและทำงานเกี่ยวกับการ
เรียนได้อย่างเป็นสุขและก้าวหน้าไปเป็นอย่างดี เขาทำงานของเขารวดเร็วไปโดย
ไม่ต้องคอยเรียนพร้อมกับเด็กคนอื่น ๆ นอกจากนั้นยังได้เลือกทำกิจกรรม
ต่าง ๆ ที่เป็นข้อถาวรของตน เพราะโรงเรียนชั้นประถมที่อยู่ในวิทยาลัยการ
ศึกษานานหนึ่งเดือนมาหลาย เปิดโอกาสให้เรียนเลือกหาอ่านเอาได้ตามสาขา
วิชาหรือเรื่องราวที่เขาสนใจอยากทราบและอยากทำ

ปรากฏแก่ครูวิชาศิลปะผู้สอนเรียนอนัตว่าเขามีไหวพริบและมีข้อดี ทางการ
วาดเขียน และจากความสามารถเองที่เรียนอนัตได้เป็นผู้เขียนการค้นคว้าหรือภาพ
ดัดแปลงหนังสือพิมพ์ของโรงเรียนเล่มเป็นนิตย

นเป็นตัวอย่างการแก้ปัญหาเรื่องเด็กฉลาดที่มักทำความเดือดร้อนให้ ซึ่ง
ผู้แก้ไขความลำบากจับคู่ได้อย่างง่าย ๆ แต่สำหรับกรณีอื่นอาจไม่ง่ายเช่น
เล่มไป และโรงเรียนทุกโรงเรียนก็ใช้ว่าจะมีอุปกรณ์การเรียนครบครันพอแก่
ความต้องการของเด็กแต่ละคนไป แต่อย่างไรก็ดี ในฐานะที่เราเป็นบิดามารดา
หรือครูของเด็ก เราพึงหาหนทางสนองสนองความต้องการของเด็กฉลาดให้ได้
เล่มไป เพราะเราถือว่าความฉลาดเฉียบแหลมที่เด็กมีตามธรรมชาติของ
เด็กนั้นเป็นสมบัติที่ควรแก่การนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

บ่อยครั้งบิดามารดา มักแก้เรื่องราวอันเกิดขึ้นในทำนองที่ยุ่งยากโดยการ
ต้องการจะให้เด็กถอนตัวไปเรียนสูงกว่าระดับอายุที่เหมาะสม แทนที่จะให้

เด็กเรียนในชั้นที่ควรกับอายุนั้น แต่ให้เด็กได้มีความรู้ความสามารถได้ทำกิจกรรม
 มีประสบการณ์กว้างขวางออกไป ซึ่งจะเป็นผลดีกว่าการเรียนชั้นขึ้นไปเรียน
 แข่งกับเด็กที่อายุสูงกว่า สำหรับครูเมื่อเห็นเด็กคนใดฉลาดก็มักให้ความสนใจ
 น้อย โดยคิดว่าเด็กฉลาดมักศึกษาตัวเองได้ ความจริงการคิดเช่นนี้เป็นสิ่งผิด
 ที่ถูกคือเมื่อเห็นเด็กคนใดฉลาดก็ควรให้ความสนใจที่จะให้เด็กนั้นมีส่วนร่วม
 อันเหมาะสมกับสติปัญญาของเขาตามสมควร

ในเมืองคลีฟแลนด์ มลรัฐโอไฮโอ ได้มีการจัดแผนงานสำหรับเด็กฉลาด
 ซึ่งปรากฏว่าได้ผลดีมาก คือการจัดชั้นเรียนพิเศษสำหรับเด็กพวกนี้ แต่เด็ก
 จะต้องได้ผ่านการทดสอบและการสังเกตอย่างใกล้ชิดในทาง การสังคม และเกี่ยว
 กับอารมณ์ต่าง ๆ ควบกันไป พร้อมทั้งการทดสอบทางสติปัญญา แล้วจึงจัดเด็ก
 เข้าชั้นตามเกณฑ์ของอายุ เพิ่มกิจกรรมที่น่าสนใจและที่จะส่งเสริมความคิดอ่าน
 ของเด็กชนมากมาย มีโครงการให้เด็กทำงานเป็นหมวดหมู่และทำตามคำพ้อง
 ตามความสนใจและเอาใจใส่ของครูเป็นพิเศษ การให้โอกาสเด็กทำงานอย่าง
 เคร่งเครียดรับผิดชอบในการเลือก หาวัดดูมาใช้และใช้เวลา ทำงาน ตามใจชอบ
 เด็กทุกคนได้รับการส่งเสริมให้ทำงานอย่างเต็มสมรรถภาพของตน แต่ก็ไม่มี
 การเร่งรัดจากครูมากมายจนเกินไป ตามโครงการนี้เด็กได้มีทักษะและความรู้
 มากหลายประเภทเช่น การค้นคว้า การใช้หนังสืออุเทศ การแสวงหาความรู้
 ทางอื่น ๆ เช่น มีการย่อเก็บใจความสำคัญที่อ่านจากหนังสือ การทำรายงาน
 มีการอภิปรายเกี่ยวกับเรื่องราวต่าง ๆ มีการทำหนังสือพิมพ์ งานสร้างสรรค์
 ต่าง ๆ การทดลองทางวิทยาศาสตร์ งานหัตถกรรม บทเพลงขับร้อง เต้น
 ดนตรี กีฬาและเรียนภาษาต่างประเทศ-

ทางบ้านครูก็นับสั่งให้ผู้ปกครองยอมให้เด็กมีความรับผิดชอบในกิจการ
ของครอบครัวและในงานอดิเรกมากขึ้น

เด็กที่มีพัฒนาการ (Retarded Child)

ในโรงเรียน ชั้นประถมแทบทุกโรงเรียนย่อมต้องมี เด็กที่มีพัฒนาการ ช้า
มากหรือน้อยปะปนอยู่ด้วย เด็กเหล่านี้ย่อมเป็นภาระที่ครูจะต้องให้ความสนใจ
เป็นพิเศษกว่าเด็กอื่น ดังนั้นถ้าเราจะได้ว่าเด็กที่มีพัฒนาการช้าหรือไม่ก็ต้องผ่านการ
ทดสอบทางสติปัญญาและสมองเสียก่อน ครูจึงค่อยลงความเห็นเพราะเป็นทาง
เดียวที่จะทราบได้แน่ชัด

สำหรับเด็กที่อ่านหนังสือไม่ออก หรือไม่มีความสนใจ ไม่เอาใจใส่ใน
การเรียนนั้นจะทดสอบแต่ทางความรู้ทางเดียวย่อมไม่เพียงพอ ในกรณีที่ต้อง
ผลัดแห่งการทดสอบว่าจะผิดพลาด ก็ควรศึกษาเด็กทางอื่นหรือสังเกตให้จิตแพทย์
ที่ชำนาญตรวจและทดสอบอีกครั้งหนึ่ง ความบกพร่องทางร่างกายเช่น ทางห
ตา เหล่านี้มักทำให้ครูหรือบิดามารดาสงสัยว่า เด็กที่มีพัฒนาการช้าเหมือนกัน
ความยุ่งยากทางอารมณ์บ่อยๆ ครึ่งซีกมักทำให้เด็กทำงานได้ไม่เต็มตามสมรรถ
ภาพของตน ฉะนั้นเป็นการจำเป็นอย่างยิ่งว่าครูจะต้องตรวจดูให้รู้ว่เด็กคนใด
มีพัฒนาการอย่างแน่แท้

ส.ต. เปรี๊สซี่ แห่งวิทยาลัยการศึกษาแห่งรัฐโอไฮโอ ได้กล่าวว่ความ
สามารถที่จะ ขบปัญหาอันมนุษย์ เรา ประสพอยู่ ทุกวันนั้นจะต้อง ขนอยู่ กับปัจจัย
ต่อไปนี้คือ:-

๑. ความรู้และทักษะอันจำเป็นต่อการแก้ปัญหาแต่ละอย่าง
๒. วิธีการทำงานและการขบคิดปัญหาอย่างแจ่มแจ้งและได้ผล

๓. ความสมบูรณ์ของร่างกาย หรือความบกพร่องพิการของ ส่วนใดส่วน
หนึ่ง

๔. สมรรถภาพทางสติปัญญาของแต่ละบุคคลเช่น บุคคลคนหนึ่งไปขบคิด
ปัญหาอันอยู่ในเกณฑ์ที่สูงกว่าสมรรถภาพทางสติปัญญาของตน ก็ย่อมขบคิด
ปัญหานั้นไม่ได้เป็นธรรมดา

การขบคิดปัญหาประจำวันของเด็กนั้น อยู่ในเกณฑ์ที่เด็กต้องใช้วิธีการ ดัง
กล่าวไว้ในปัจจุบันทั้งสิ้น ทั้งนี้เป็นภาระกิจของครูที่จะต้องช่วยเหลือ แม่เด็กที่เรา
เชื่อว่ามีมนุษยภาพก็ตาม ถ้าได้รับการฝึกหัดอบรมอย่างถูกต้องก็สามารถทำอะไร
ได้บ้างพอสมควร

สำหรับเด็กที่มีมนุษยภาพ ครูและบิดามารดาส่วนมากมักจะเชื่อว่าการสอน
ควรทำอย่างช้าๆ ค่อยเป็นค่อยไป ความกดดันเป็นจริงหรือถูกต้องแต่เพียงบาง
ส่วน ความจริงเด็กที่มีมนุษยภาพมีคุณลักษณะเช่นเดียวกับเด็กอื่น แต่ข้อ
แตกต่างอันใหญ่ยังอยู่ที่ปริมาณของคุณลักษณะเหล่านั้น เช่นเด็กที่มีมนุษยภาพ
ย่อมมีความสามารถในความจำน้อยกว่าเช่นเป็นตัวอย่าง ฉะนั้นครูหรือบิดา
มารดาจึงนิยมการสอนเด็กที่มีมนุษยภาพด้วยการสอนทวนกลับไปกลับมา แล้วเริ่ม
ตั้งแต่นั้นใหม่แล้วสอนซ้ำๆ

เด็กที่มีมนุษยภาพมักมีความสามารถที่จะหาเหตุผลน้อย ไม่สามารถตัดสินใจ
ใจได้ถูกต้อง และไม่เข้าใจแจ่มแจ้งได้ถูกต้องเช่นเดียวกับเด็กอื่น ฉะนั้นการสอน
จึงควรต้องเปลี่ยนวิธีและหลักเกณฑ์ เนื้อเรื่องและวิธีสอนควรง่ายและมุ่งให้ได้
ประโยชน์อย่างมากที่สุดเพื่อว่าเด็กที่มีมนุษยภาพจะได้มีโอกาสเรียนรู้ได้ และจะได้
ไม่มีเวลาไปเอาใจใส่หรือสนใจต่อสิ่งอื่น ๆ ที่คนไม่ต้องการใช้ในชีวิตอนาคต

หลักสูตรสำหรับเด็กที่มีนทภาพควรเป็นอย่างไร ?

โดยทั่วไปหลักสูตรนั้นเรามุ่งให้เด็กได้รับประสบการณ์ ได้คำแนะนำเพื่อให้เขาถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาที่เราตั้งใจไว้ และเราพยายามที่จะให้เด็กหลุดเดี่ยวจากการเรียนเพื่อขวามากเกินไป นอกจากจะให้เด็กเรียนสิ่งที่จำเป็นแก่ชีวิตในอนาคต ข้อสำคัญเบื้องแรกเราควรมุ่งให้เด็กทำอะไร ๆ ได้ตามชอบใจในโรงเรียนเสียก่อน ฉะนั้นปัญหาอันยิ่งใหญ่ เกี่ยวกับการวาง แผนการของหลักสูตรจึงอยู่ที่ชนิดของ ประสบการณ์และวิธีที่จะนำ ประสบการณ์นั้นเขามาบรรจุไว้ในหลักสูตร

เด็กที่มีนทภาพทางสมอง กับความต้องการ สำหรับชีวิต อนาคต เช่นเดียวกับเด็กอื่น ๆ ฉะนั้นจึงจำเป็นจะต้องให้สิ่งที่จะต้องการอยู่ในการสอนอย่างเพียงพอ เด็กในชั้นอนุบาลเดียวกันมีความต้องการคล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างกันมาจากการถนัดเช่นถนัดการทำนาเป็นอาชีพสำคัญ ความต้องการที่ต่างกันคนละชนิดกับเด็กที่อยู่ในงานที่ทำการค้าหรือการอุตสาหกรรม ฉะนั้นหลักสูตรของการตั้งหลักสูตรจึงอยู่ที่ให้ตรงกับความต้องการของชุมชน ส่วนการสอนเด็กที่มีนทภาพมีความจำเป็นอย่างจะต้องให้เป็นผลจริงจัง ทั้งอยู่ในความพยายามของครูและของเด็กด้วยกันทั้งสองฝ่ายถ้าถามฉะนั้นจะไร้ผลวิธีสอนเด็กที่มีนทภาพให้ได้ผล

หลักสูตรโดยทั่วไปในการสอนนั้น เราถือความแตกต่างของบุคคล แต่ละคนเป็นความสำคัญ ฉะนั้นจึงควรสอนถึงหมดความหมายอย่างยังแก่เด็กทุกคน แล้วขยายให้พอเหมาะกับสมรรถภาพ โดยให้มีประสบการณ์หรือเป็นกิจกรรมให้ตรงกับความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็ก

ทั้งให้เด็กเห็นความสำคัญและประโยชน์ของสิ่งนั้นด้วย สำหรับการผลิต
และการทำขายๆ เป็นของจำเป็นแก่เด็กประเภทนี้ ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้
ว่า งานของครูนั้นต้องเป็นไปในทำนองนำทางผู้ปรุงแต่งหรือสร้างสรรคให้เกิด
พัฒนาการแก่ตัวเด็กในทุกๆ ทาง มิใช่เป็นไปในแบบที่ครูกวดวิชาต่างๆ บรรจุ
ในสมองเด็กอย่างมากมาย สำหรับเด็กที่มีพัฒนาการ งานเช่นนี้ยังเป็นของ
ที่ครูจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ

กรณีตัวอย่างในการสอนเด็กที่มีพัฒนาการ

มารดาของเด็กหญิงคนหนึ่งพดไปในทำนองว่า การที่บุตรของตนเรียนช้า
เป็นเพราะเมื่อเริ่มเรียนเด็กหญิงผู้นั้นเรียนอย่างผดวช ทั้งนี้จึงเป็นความผดวชของ
ครู แต่ในด้านครูก็ให้ทัศนะในเรื่องนี้ไปอีกทางหนึ่ง จึงต้องส่งเด็กหญิงนั้นไปให้
จิตแพทย์ตรวจดูผล ก็ปรากฏว่าอายุสมองของเด็กต่ำกว่าอายุตามวัย (คืออายุ
จริง) จึงมิใช่ความผดวชของครูดังที่มารดากล่าวอ้าง ความจริงเรื่องนี้
สืบสวนได้ความว่าเด็กหญิงนั้นเข้าโรงเรียนชั้นประถมเมื่ออายุหกขวบ ครูได้
สังเกตเห็นแล้วว่าเด็กคนนั้นยังไม่มีความพร้อมที่จะเรียน คือสมองยังไม่บรรลุน
วุฒิภาวะและสภาพทางอารมณ์ยังไม่เหมาะสม จึงแนะนำให้เรียนในโรงเรียน
อนุบาลเสียก่อนกับหนึ่งก่อน

ถ้าเด็กหญิงนั้นมีสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติแล้ว การเรียนจะไม่เป็น
เช่นนั้นเลย แต่ในกรณีนี้เด็กจึงเรียนผ่านไปได้หนึ่งปีครึ่งตามเด็กคนอื่นไม่ทันมากนัก
ทุกปี จนกระทั่งเมื่อตรอนลงมารดาดังกล่าวแล้ว กรณีนี้เป็นเรื่องของเด็กมี
พัฒนาการคนหนึ่งที่เห็นอยู่ทั่วไป

อีกกรณีหนึ่งซึ่งตรงกันข้ามกับที่กล่าวแล้ว

เด็กชายคนหนึ่งอยู่ในเมืองที่ไม่มีโรงเรียนอนุบาล เมื่ออายุได้เจ็ดปี มารดาได้พาไปหาครูเพื่อเข้าเรียนในชั้นประถมพร้อมกับอธิบายว่า เมื่อบุตรชายของตนอายุถึงขวบหนนเธอได้สังเกตเห็นว่าบุตรชายมิได้ทำอย่างที่เคยเคยด้วยกัน ก็นำมาพิจารณาจนพบสาเหตุที่เกิดขึ้นในสมองหรือจิตใจบุตรแล้ว เธอจึงพาไปพบและปรึกษาศาสดแพทย์ ก็ได้ทราบผลจากการทดสอบว่าเป็นจริงตามที่เธอคาดไว้ทุกประการ และเธอเชื่อว่าสมองส่วนหนึ่งของบุตรชายได้รับความผิดปกติเมื่อแรกเกิด การเรียนของเด็กชายนั้นช้าและตราบเป็นดังทียากเย็นเสียเหลือเกิน มีบางสิ่งบางอย่างที่เด็กชายนั้นทำได้ แต่โดยทั่วไปแล้วตามเด็กวัยเดียวกันไม่ทันเลย

ครูผู้นั้นรับฟังด้วยความสนใจและให้ความเห็นว่า ถ้าปฏิบัติตามความเข้าใจในปัญหาประจำตัวเช่นนั้นแล้ว และมาปรึกษาครูย่อมจะเป็นผลดีแก่เด็ก เพราะจะได้ร่วมกันช่วยเหลือเด็ก นอกจากนั้นมารดาของเด็กชายผู้นั้นยังหวังจะให้บุตรของตนได้เข้าโรงเรียนเพื่อให้ได้ประโยชน์ทางการสังคม แม้จะบอกพร้อมบ้างกยยอม ครูก็ยอมรับจะช่วยเหลือเป็นอันดี นักเป็นตจอย่างอีกกรณีหนึ่งที่น่าปลื้มใจ เพราะทั้งบิดามารดาและทั้งครูต่างเข้าใจธรรมชาติของเด็กและยินดีช่วยเหลือเด็กด้วยกันทั้งสองฝ่าย แต่จะมีบิดามารดาสักกี่คนที่เข้าใจและมีทัศนคติต่อเด็กเรียนช้าดังตัวอย่างนี้

ความไม่เต็มหวังในการเรียนของเด็กโดยทั่วไปนั้นโดยมากเกิดแต่เหตุหลายประการ และประการหนึ่งคือความด้อยความสามารถของเด็กมอยจากัด นอกจากนั้นครูอาจจะคิดว่าเป็นการสิ้นเปลืองเวลาที่จะมาสนใจอยู่กับเด็กที่มีปัญหา เพราะเห็นว่าอย่างไรเด็กก็เรียนไม่ได้อยู่แล้ว

ความคิดเช่นนี้เป็นความคิดที่ผิดอย่างยิ่ง เด็กที่มีมันทภาพเป็นส่วนมาก
 ยังสามารถเรียนอะไรได้บ้าง เพียงแต่คำกล่าวระดับที่เด็กธรรมดาเขาเรียนกัน
 เท่านั้น เช่นในกรณีเด็กชายข้างถนนคนก็ปรากฏว่าทำอะไรบางอย่างได้ดีและก็มี
 บ่อยครั้งที่เด็กประเภทนี้สามารถทำสิ่งที่คนอื่นชอบได้เป็นอย่างดี ฉะนั้นให้เราฟังถึง
 ถึงสิ่งที่เด็กทำได้นั้นจะดีกว่าที่จะไปนึกถึงสิ่งที่เด็กทำไม่ได้ การศึกษาตามแผนเก่า
 เรามักมาสนใจกับสิ่งที่เด็กทำไม่ได้ มากกว่าสิ่งที่เด็กทำได้ ซึ่งน่าจะเป็น
 ความผิดพลาดอย่างยิ่ง

การที่ครูหรือผู้ปกครองปฏิบัติตามคำแนะนำจะปกป้อง หรือเป็นห่วงเด็กที่มี
 มันทภาพจนเกินไป มักทำให้เด็กนั้นไม่สามารถทำอะไรได้ไปเลยจริงๆ จนเป็น
 บุคคลไร้ประโยชน์หรือเป็นกาฝากของสังคมไป แม้เด็กจะมีความบกพร่องอยู่
 เราก็ควรให้เด็กทำในสิ่งที่เขาทำได้อย่างหนึ่งอย่างใด การไม่ยอมทอดทิ้งให้เด็ก
 ทำอะไรก็เท่าๆ กับการไม่ยอมให้เขาประสบความสำเร็จนั่นเอง

จริงอยู่การที่เด็กทำอะไรผิดพลาด หรือผิดห้วงเสมอๆ ทำให้เสื่อมเสียทาง
 กางังใจ แต่เราก็ไม่ควรจะเอาเด็กที่มีมันทภาพไปเทียบกับเด็กธรรมดา เพราะ
 จะทำให้เด็กที่มีมันทภาพพบเห็นแต่ความผิดพลาดอยู่เสมอ ฉะนั้นจึงควรถือความ
 ดำเิงของเด็กที่มีมันทภาพคนจะอย่างกับ ความดำเิงของเด็กอื่น เด็กที่มี
 มันทภาพแม้จะสะดุดตาดูถูกเพียงสามสี่คำจากคำ ทั้งหมด ยี่สิบคำ ก็ควรพอใจและ
 ถือเป็นความดำเิงได้ ถ้าจะเอาไปเทียบกับเด็กธรรมดา ก็คงนับว่าใช้ไม่ได้
 แต่เมื่อเรายอมรับรู้ในมันทภาพของเด็กแล้วเราก็ไม่ควรเทียบ

บิดาเด็กคนหนึ่งกล่าวกับครูอย่างน่าชื่นชมว่า บุตรชายของเขาเรียน
 หนังสือบทเดียวรู้จักได้ผลดียิ่ง แต่ก่อนนั้นเรียนไม่เคยทันเพื่อนเลย แต่ตลอด

บทแต่ด้ว้เกตุเดกมความสัชน ซึ่งตรงขามกับเมือตรงกชนทเด็กกพยายาม
เรียนแต่ไม่ได้ผลกเพราะครุเบือหน่ายค่อความงៃของเต็กคนน บิดาได้กถ่าวค่อไป
ว้าเขาไม่เข้าใจในควมแตกต่างของการเรียนของบุตรชาย แต่เข้าใจจิตใจของ
บุตรชายถึงถ้าวมาแล้ว เพราะบุตรชายพูดเสมอว้าเขาเรียนวิชานได้ วิชานั้น
ได้ ซึ่งแต่ก่อนเขาจะพูดว้า ทำน้กไม่ได้ ทำน้กไม่ได้

ครุณนยอมเข้าใจแะภูมิใจในวิธการของคณ เพราะตลอดเวลาในการ
สอนของบ้ทแต่ด้ว ครังใดทครทงคำถามข้อใดครได้ค้อยสั้เกตุคองหน้าของเต็ก
ชายคนนเสมอ ถ้าในคองคางของเต็กแต่ดงว้า ครกัจะซ้ให้เขาตอบทกครัง
ททำให้เขาตอบคำถามได้เท่า ๆ กับเต็กคนอื่นเหมือนกันครไม่คิดเคยว้าคำถามทเต็ก
น้นตอบจะเป็นคำถามทง่ายเพียงใด ครคองการแต่เพียงว้าคองการให้เต็กน้น
ตอบได้เท่านั้น ดั่งนเป็นกรดั่งเดริมก้าดงใจเต็กเพราะความดำเร้จหรือการ
ตอบคำถามได้เสมอ ๆ นเองททำให้เต็กมานะพยายามชน

ด้วยเหตุคณเอง ผู้ท เป็น ครุ จึงมี โอกาสท จะดั่ง เดริม พฒนา การ ของ เต็ก
ประเภทนทละนอย ครคองเขาใจได้ดะให้ก้าดงใจเป็นพิเศษ เต็กทค้อย
เรียนชนใดเป็นชน ๆ ไปตามควมสามารถของคณแม้จะไม่มากเท่าเต็กปาน กตาง
หรือเต็กถาด แต่กยังดักว้าทครปล่อย เสียเคย โดยไม่ นำพา ด้นใจ ค่อ เต็ก
ประเภทน

ปัญหาเรื่องหัวหน้ชน

ครทกคณยอมเคยประสัปัญหาเรื่องการเต็กเต็กทจะมอบหมายให้เป็นหัว
หน้ชน ทงนเป็นเพราะเหตุหลายประการ เช่นเต็กยังไมม่ควมสามารถทจะ
ปลครองดแต่กนเองให้ไผลดทหรือด้วยเหตุอื่นกตาม แต่ถ้าครจะเต็กโดยถ้อ

เขาได้ง่าย ๆ ก็ยอมทำได้โดยเด็ก เด็กทมิฬ ทำ ทาง ฉลาด กล้า หาญ สักคน หนึ่งที
 สามารถพูดภาษาอื่นได้ นำเด็กอื่นให้ร้องเพลงหรือสวดมนต์ได้ นำเด็กอื่นเดิน
 กพาได้ การทศรถเด็กเด็กเช่นนี้ยอมทำได้ แต่ถ้าจะพิจารณาต่อไปให้ละเอียด
 ถัดจนแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นการยุยงยุตตีเด็กคนอื่นทำให้เด็กคนอื่นคนใด
 ทำหน้าที่เป็นผู้นำเขาไปตลอด แม้แต่สำหรับตัวหัวหน้าเด็กเองก็จะเป็นการ
 ไม่ยุติธรรมเช่นเดียวกับเด็กอื่น เพราะครูมักให้ความสนใจต่อเด็กที่เป็นหัวหน้า
 มากกว่าเด็กอื่น ตามธรรมชาติควรให้ความช่วยเหลือส่งเสริมให้กำลังใจใน
 การกระทำกิจกรรมหรือในการเรียนแก่เด็กทุกคนโดยเท่าเทียมกัน เปิดโอกาส
 ให้เด็กพัฒนาการตามอัธยาศัยของตน

อีกประการหนึ่ง เด็กที่เป็นหัวหน้าเสมอหรือได้รับอำนาจหน้าที่มากเกินไป
 นานมักจะท้อแท้หรือทำตนเหนือผู้อื่นอยู่ตลอดเวลา ในระหว่างเล่นก็มักจะ
 ทำตนเป็นคนสำคัญ เด็กคนอื่นของเด็กๆ ก็จะเข้าข้างคน ถ้าไม่ได้
 ดังใจก็มักจะขุ่นใจไม่ยอมเล่นด้วย เด็กเช่นนี้ย่อมมีความเห็นแก่ตัวเกิดขึ้น และใน
 ที่สุดจะทำให้ไม่เป็นที่พอใจแก่เด็กคนอื่นและไม่อาจทำหน้าที่หัวหน้าที่ดีไปได้ดัง ที่ครู
 ตั้งใจไว้

ส่วนผลอันอาจเกิดแก่เด็กคนอื่นก็มักเป็นไปในทางตรงกันข้าม คือเด็กมัก
 คิดว่าตนหรือไม่ว่าใคร ๆ ทั้งนั้นไม่มีใครทำอะไรได้นอกจาก คนที่ ครู เด็ก แล้ว
 ลักษณะดังกล่าวมักจะแสดงให้เห็นได้หลายทาง เช่นเด็กบางคนอาจจะเป็นคน
 เชื่องช้าคนอื่นจนปราศจากเหตุผลหรือโดยไม่ใช้ความคิด ของตนเองเลย และจะ
 ทำอะไร ๆ ตามหัวหน้าสั่งจนไม่เป็นตัวของตัวเอง ส่วนเด็กอีกพวกหนึ่งเมื่อเกิด
 ไม่พอใจหัวหน้าคนอื่นก็มักทำตัวกระตือรือร้น หนักเข้าหาหนทางก่อความ

เดือตรอนให้แกชน นอกจากนั้ยังอาจมีปฏิกรยาอย่างอื่น ๆ ันไม่พึงปรารณา
เกิดชนได้

ในการเลือกหัดหนาน ครูควรคังคำถามตนเองว่า:-

(๑) ครูเบ็ดโอกาสให้แกเด็กทุกคนมีความเชือถันใจตนเอง และ ความ
สามารถของคณบ้างหรือเปล่า

(๒) ครูให้โอกาสแกเด็กทเมืออยู่บ้านไม่เคยได้อัธรภาพมาก หรือไม่เคย
ใช้อัธรภาพของคณไปในการรับผิทธอบบ้างหรือเปล่า

(๓) ในบดินครูใช่วิชค้อย ๆ ให้ัธรภาพแกเด็กทละนัย แดค้อยมาก
ชนตามความสามารถทจะรับผิทธอบเองได้หรือเปล่า

(๔) ในการเลือกเด็กเพือให้รับผิทธอบ ในการ งาน ต่าง ๆ นั้นครูได้มอบ
ให้แกเด็กทุกคนหรือเปล่า ใครบ้างทได้รับเลือกบ้วยกว่าเด็กอื่นในชน

(๕) เมื่อครูคังให้เด็กคณใดเป็นหัดหนานแล้ว ครูได้เคยคังเกคบ้างหรือ
เปล่าว่าเด็กอื่นมีโอกาสเด่นหรือทำอะไรได้ตามใจโดยหัดหนานไม่เข้าชิดชวาง บ้าง

(๖) เมื่อครูรับชวงเด็กชนจากครคณก่อน ครนได้เคยให้ชัธงั้เกค
เกยวกับเด็กบางคณว่าหัยอนความสามารถในทางน้นทางน และเมือเด็กมาอยู่กั
ครูใหม่ ๆ ได้ชัธงั้เกคในทางทบกวรื่องเมือครกก่อนบ้างหรือเปล่า

(๗) ครถัธพัฒนาการของเด็กในทางช่นจ้ามความ ล้าคัฎ ใน การ คัฎษา
มากกว่าพัฒนาการทางความรู้บ้างหรือเปล่า

ตามทกถาวมาน ครูควรเพงเลงว่าการทจะเลือกเด็กคณหน้งคณใดชนเป็น
หัดหนานนั้นครูได้พิจารณาโดยรอบคอบหรือเปล่า เพราะการทจะผกฝนเด็กให้
เป็นผู้นำทคณนครูชัธมผกเด็กได้หลายทางแะในการคัฎษา แผน ใหม่ครู ควร จะ

เปิดโอกาสให้เด็กหลาย ๆ คนได้ผลิตเปลี่ยนกันเป็นหัวหน้าไม่ใช่ใช้แต่คนเดียวกัน
 เป็นทุก ๆ ปี แต่ทงนหมายถึงว่าเด็กคนอื่นจะต้องมีลักษณะเหมาะสมกับเป็นหัว
 หน้านด้วย นอกจากนั้นยังเป็นการฝึกเด็กที่เคยเป็นหัวหน้าทำให้เป็นผู้ ตามที่
 ด้อย ในขณะเดียวกันเด็กที่เคยเป็นแต่ผู้ ตามก็จะได้รู้จักการเป็นผู้นำด้วย ปัญหา
 ขอนจึงนำคดีสำหรับครูในการที่จะแต่งตั้งผู้ใดเป็นหัวหน้าชน

เด็กที่บกพร่องทางสมอง

ปัญหาเรื่องเด็กที่บกพร่องทางสมองก่อให้เกิดความยุ่งยาก แก่ ครูอยู่ไม่
 น้อย ครูบางคนคิดว่าควรจะทำอย่างไรดีกับเด็กพวกนี้ ควรจะมุ่งหมาย
 ในการให้การศึกษามากเท่าใดสำหรับเด็กพวกนี้ และบางก็คิดตลอด ไป ถึง ว่าที่
 โรงเรียนจะเสียเงินเสียทองและให้ครูเสียเวลาไปกับเด็กพวกนี้ไปทำไมกัน ไม่ว่า
 จะเป็นข้อสงสัยใด ๆ คำตอบก็คงมีอยู่ว่า การที่ครูต้องช่วยเด็กเหล่านี้ก็เพราะครู
 นกถึงหลักมนุษยธรรม และเพื่อมิให้เด็กเหล่านี้ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นจนเกิน
 ไปหรือมิให้เป็นภาระแก่สังคม คอมมูนิตีทั้งสังคมของเสียตั้งแต่เงินทองมาแต่ของ
 ตนเอง แม้โรงเรียนจะช่วยได้เพียงเล็กน้อยหรือเพียงครึ่งหนึ่งของบุคคล
 ชรรณดากยังเป็นการดี ครูควรเป็นผู้นำเด็กให้เกิดความพอใจในชีวิตดังที่เด็ก
 ทุกคนควรได้รับ เพราะเป็นสิ่งที่ควรได้รับเช่นเดียวกับเด็กคนอื่นเหมือนกัน
 การทำเช่นนั้น โรงเรียนจะต้องจัดหาวิธีการพิเศษและมีครูที่ชำนาญจริง ๆ เอาใจ
 ได้ช่วยเหลือจึงจะสามารถจัดการให้การศึกษากับเด็กประเภทนี้ ได้สำเร็จ ครูควร
 นักไว้เสมอว่า โรงเรียนคือสถานที่เสริมสร้างคุณลักษณะของพล เมืองดี ให้
 แก่ประเทศชาติฉะนั้นการที่โรงเรียนพยายามช่วยเด็กที่บกพร่องทางสมองนั้นก็เพื่อ
 ทางหนึ่งที่จะให้เด็กตามความมุ่งหมายที่กล่าวมา เพราะเป็นการช่วยเด็กให้

พ้นจากการเป็นอาชญากรในช่วงตอนแรกของเด็ก ขอนกเป็นความจริงที่เห็น
และยอมรับกันอยู่แล้วว่า เด็กที่บกพร่องทางสมองนั้นแหละอาจจะเป็นอาชญากร
ต่อไป จึงเป็นการจำเป็นที่โรงเรียนจะต้องทำหน้าที่หนึ่งให้สมบูรณ์และได้ผล
ดีที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ นั่นคือการกำจัดเงินและกำจัดคนจะอำนวยความสะดวกให้

ความบกพร่องทางสมองหมายความว่า เด็กมีกำลังทางจิตใจหรือ
ทางสมองไม่พอที่จะบรรลุถึงวุฒิภาวะอันควรตามอายุ นอกจากนั้นยังขาด
ความสามารถที่จะทำความเข้าใจในกิจการงานต่าง ๆ ให้ได้ตามวัยอีกด้วย เพื่อ
ที่จะให้ผลทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีลักษณะเช่นนี้ ครูควรจัดเด็กเหล่านั้น
รวมไว้พวกหนึ่งต่างหาก เพราะในหมู่เดียวกันเด็กย่อมมีความเข้าใจกันดีขึ้น
การแข่งขันใดๆที่เป็นไปอย่างยุติธรรมและเด็กทำงานได้เต็มที่ตามความสามารถ
ของตนจนเป็นผลสำเร็จย่อมเป็นดังที่หาด้วยความด้อยลงได้ทั้งทางความคิดหาทาง
ช่วยให้เด็กพวกนี้ทำงานทหนักและเกิดผลสำเร็จเพื่อให้เด็กเห็นว่าตนนั้นมีความ
สามารถเหมือนคนอื่น เด็กจะรู้สึกภูมิใจในความก้าวหน้าของตนต่อหน้าเพื่อน
ฝูงในหมู่เดียวกันไม่ว่าเด็กจะมีความบกพร่องเพียงใด เขาย่อมมีความปรารถนา
และเหตุผลที่จะเรียน ฉะนั้นครูจึงต้องจัดการแยกเด็กเหล่านั้นออกจากเด็กอื่น
ยังมีบุคคลบางจำพวกที่ให้ความคิดว่า ถ้าแยกเด็กนั้นมากทำให้เกิดปมด้อย
ขึ้นแก่เด็ก ความจริงถ้าได้ช่วยใกล้ชิดกับเด็กประเภทนี้จะเห็นว่าความคิดนั้นเป็น
การหวาดกลัวเกินกว่าเหตุเพราะการให้การศึกษานั้นพิเศษเป็นดังจำเป็นและได้
ผล ถ้ารู้จักใช้และนำวิชาการที่ถูกต้องมาปฏิบัติ

การที่จะสร้างเด็กที่บกพร่องทางสมองให้เป็นพลเมืองที่มีคุณค่า คือ สังคม
และประเทศชาติครูจะต้องเตรียมให้เด็กมีอะไรบางอย่างที่เทียบเท่ากับผู้อื่นไม่ว่าเด็ก

เหล่านี้จะมีสมรรถภาพน้อยแต่มีการเรียนจำกัดอยู่แค่ในวงแห่งสมรรถภาพ
 เพียงใดก็ตาม ครครวรผกหิตเด็กให้มทาทางเรียบรอยเป็นปรกติและน่าด มี
 การออกก่าดงกายเพื่อแก้ไขส่วนขอร่างกายทบทพร่อง การพด ทดตปรกติ
 ด้ายตาต้นหรือยาว มีความลำบากในเรื่องการฟัง ถึงเหล่านครได้รับการช่วย
 เหลือแก้ไขให้มีสภาพที่น่าทึ่งเท่าที่จะทำได้ โรงเรียนควรสอนเรื่องความสะอาด
 เพื่อช่วยให้เกิดความเคยชินต่อการดำรงชีวิตแบบที่ถูกค้องคือ หัดก สุข อนามัย
 หรือพูดออกอย่างหนึ่งก็คือครครต้องแสดงให้เด็กทราบว่ แม้เขาจะบกพร่องทาง
 สมองแต่ลักษณะที่ปรากฏแก่ ด้าย ตา บุกคต อิน ก ครครจะน่าดู สะอาด สะอาด ไม่
 ขมุกขมอม

การให้การศึกษาเป็นพิเศษแก่เด็กประเภทนี้ เราต้องคำนึงถึงการปรับ
 ปรับเด็กให้เขาสังคมได้ควมไปพร้อมกับครครหิตกรียาทาทาง และ ความ สะอาด
 การศึกษาเกี่ยวกับสังคมมีความสำคัญเท่า ๆ กับการเรียน เขียน อ่าน เหมือนกัน
 เพราะเด็กเช่นนี้เขาสังคมกับบุคคลอื่นไม่ค่อยได้และมักไม่สามารถทำตัวเข้า
 กับสภาพการณ์ใหม่ๆได้ ข้อบกพร่องนี้มักเป็นปัญหาใหญ่สำหรับเด็กที่บกพร่อง
 ทางสมองหรือโรงเรียนช้า เด็กเช่นนี้มักมาโรงเรียนในสภาพที่มีปัญหาเรื่องการ
 เข้าสังคมเช่นเด็กมักพยายามบ้อง กันตน เองจน เกิน ไปจนเป็น ลักษณะ ที่ เกะกะ
 ระวังผู้อื่น โรงเรียนต้องพยายามแก้คณคตอินซึ่งไม่เป็นการง่ายเลย เพราะ
 เด็กมักจะได้รับการปฏิบัติไม่ดีจนกระทั่งเกิดความรูสึกไม่ยอมเข้ากับใคร ยิ่ง
 เด็กโตมากแล้วยิ่งรูสึกว่าตนนั้นไม่ได้รับความยุติธรรมค้อ ชีวิตมาเลย จึง ทำให้
 การปรับปรุงให้เข้ากับสังคมเป็นการยาก เพราะสังคมไม่ได้ให้ความเห็นอก

เห็นใจหรือเข้าใจเด็กเช่นนี้มาก่อน
เด็กเสียใหม่

ดังนั้นครูจึงต้องพยายามดื้อนหรือฝึกหัด

วิธีหนึ่งที่จะสอนเรื่องการทำให้เข้ากับสังคมคือการสอน เรื่อง มารยาท
อันดี ซึ่งจะต้องใช้เวลาอย่างมาก ความมีมารยาทที่ดีงามนั้นจะทำให้ตัวเองเด่น
บริการต่อผู้อื่นและทำให้เด็กพยายามทำความดี ในครั้งแรกจะเป็นสิ่งเล็กน้อย
ก่อน แล้วต่อไปจะมากขึ้นจนสามารถเข้าสังคมได้ไปเอง ความสามารถทำ
คนให้เข้ากับสังคมได้นั้นจะเป็นผลดีแก่เด็กเพราะถาได้สังคมยอมรับและนับถือ ความ
สามารถของเด็กพวกนี้แล้วเด็กก็ยอมอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข

สำหรับทางการศึกษาทางวิชาการ เด็กที่บกพร่องทางสมองมีภูมิเวลาด้านน้อย
โรงเรียนจึงควรหาทางดัดให้เรียน ควรฝึกหัดให้เด็กมีความสามารถทาง
ระบายออกซึ่งความรู้สึกรักใคร่ของตนให้เป็นทีเขาใจ อย่าง แจ่มแจ้งแก่บุคคลอื่น
ทาง วิชา คำนวณก็ควร ให้เด็กคุ้นจริง ๆ กับสิ่งที่จะต้องประสพ ในชีวิตประจำวัน
เช่น การซื้อขาย คำนวณ กำไร หรือความร ใช้งานตามปรกติไม่สูงเกินไปนัก
ทักษะในการอ่านเป็นข้อสำคัญอีกข้อหนึ่ง ที่ควรได้รับความสนใจ และ ฝึก ฝนเป็น
อย่างมาก

การให้ดัดศึกษาเป็นสิ่งทช่วยเด็กได้มากทั้งในทางการศึกษาและ ทาง อาชีพ
ในอนาคต ดังนั้นจึงน่าจะใช้เวลาให้มากในเรื่องนี้เพราะอย่างน้อยเด็กจะได้
ใช้ความรู้ความชำนาญไปจาก โรงเรียนทำสิ่งของขึ้น ใช้เองหรือขายให้แก่ สังคม
ฉะนั้นเด็กที่บกพร่องทางสมองมีเวลาอยู่ใน โรงเรียนมาก ก็ยังมี ความ ขำนาญ
มากในทางหัตถกรรม ในวันหนึ่งๆ หลังจากที่ได้รับรู้จากโรงเรียนสอนทางวิชาการแล้ว

ควรให้เด็กใช้เวลาอยู่กับการหัดถกรรมให้มาก และให้ทำงานไปตามคำฟังและควรหาโอกาสต่าง ๆ ให้เด็กแสดงผลงานของตนให้เป็นที่ยอมรับแก่ผู้อื่นและแม่แต่ตัวเด็กก็รู้ว่าตนเป็นผู้ทำอะไรสำเร็จได้อย่างดีเหมือนกัน ดังนั้นจะนำความพอใจมาสู่เด็กเป็นอันมาก

ตามปกติกรรมกบฏของเด็กรวมถึงของบกพร่อง เพราะในทางวิชาการเด็กพวกนี้ยอมเรียนแต่สิ่งที่ตนชอบปรกติไม่ได้ แต่ทว่าครูจะทอดทิ้งเด็กพวกนี้เสียเลยก็ไม่ได้ ต้องพยายามช่วยเหลือตามกำลังสมองของเด็ก และในด้านอื่นควรหาทางส่งเสริมและให้กำลังใจด้วย

เด็กหัด

หัดเป็นชอบบกพร่องทางร่างกายอย่างหนึ่งที่เป็นอุปสรรคอย่างร้ายแรงต่อการเรียนของเด็ก นอกจากเด็กจะฟังคำสอนของครูและคำพูดของเพื่อน ไม่ได้ยินแล้วยังทำให้พูดไม่ถูกต้องอีกด้วยเพราะตนเองฟังคำเหล่านั้นไม่ถนัด

ความจริงการบกพร่องทางการได้ยินนี้ ครูไม่อาจจะตรวจให้ทราบได้ง่ายนักจนกว่าจะสังเกตเห็นอาการผิดปกติต่าง ๆ เช่น:-

การขาดความตั้งใจเรียน

เด็กไม่ค่อยสนใจหรือเอาใจใส่ต่อการพูดของ ครู หรือ ของ เพื่อน นักเรียนด้วยกัน หรือไม่ตั้งใจเรียนเป็นครั้งคราวซึ่งอาจจะสงสัยว่าจะเป็นเพราะบกพร่องทางการฟัง ฉะนั้นครูควรสังเกตเด็กที่มีอาการเช่นนี้ให้แพทย์ตรวจเสีย เพราะถ้าพบสาเหตุแห่งการบกพร่องทางการฟังและได้แก้ไขแล้วเด็กจะสนใจต่อการเรียนยิ่งขึ้น

ปฏิกิริยาทางร่างกายและทางหน้าตาทำทาง

ครูน่าจะสังเกตเห็นได้ง่ายว่า เด็กที่บกพร่องทางการฟังมักแสดงท่าทาง
เยี่ยงคอยให้ศีรษะตะแคงให้หูข้างที่ฟังอะไรได้ดีกว่า อีกข้าง หัน หัน มา ทาง ผู้พูด
การทเด็กท่าเช่นวานกเพื่อให้ได้ยินชัดเจนเอง

นอกจากนั้นเด็กหูตึงมักทำหน้าผากจมดอยอยู่ตลอดเวลาที่คนอื่น เขา กำลัง
พูดกันอยู่ ดวงหน้าจะสื่ออาการวิตกกังวลสงสัยและเห็นดเห็นอปรากฏอยู่ ทั้ง
ที่ไม่อะไรหน้าจะทำให้เห็นดเห็นอหรือวิตกกังวลเลย

ความยุ่งยากทางภาษาและการอ่าน

การบกพร่องทางการฟังเป็นผลร้ายที่เห็นง่าย คือการที่เด็กขาดความ
ทางการใช้ภาษาที่ถูกต้องทั้งทางการฟังการพูดและการเขียน การที่เด็กไม่
สามารถพูดคำที่ออกเสียง ร. หรือ ด. อาจเป็นเพราะเหตุผลนี้ นอกจากนั้นยัง
มีคำพดทพยางค์และออกเสียงยากต่อการฝึกหัด เช่นคำที่ออกเสียงกตา เช่น
ก ตา ในคำว่า “ความ” หรือคำที่ออกเสียงคล้ายคลึงกัน เช่น ขวาน
ขวัญ พัน ผัน เช่นนี้เป็นต้น เด็กหูตึงจนถึงขีดทำให้เรียนไม่สะดวกนักต้อง
เรียนซ้ำจน ความจริงถ้าหากครูสามารถแก้ไขเรื่องการฟังของเด็กให้เขาอยู่ใน
ชั้นปรกติแล้ว การเรียนจะอยู่ในเกณฑ์ปรกติเช่นเด็กอื่น เด็กหูตึงมักมี
ปริมาณคำพดจำกัดอันเป็นเหตุยุ่งยากมาจากการอ่านไม่สะดวก นั้นเอง นอกจาก
นั้นเด็กอาจอ่อนในทางอื่นด้วย เพราะเมื่อการอ่านบกพร่อง การเรียนแทบทุก
แขนงย่อมบกพร่องตามไปด้วย ฉะนั้นการที่เด็กเรียนอะไรไม่ค่อยรู้เรื่องหรือ
เรียนอ่อนจนเป็นที่น่าสงสัยแล้วครูน่าจะนึกถึงการบกพร่องทางการฟังของเด็กด้วย

ความขุ่นยากอันอาจเกิดขึ้นแก่เด็กทางอารมณ์และทางการสังคม

เป็นหน้าที่ของครูพึงให้ความสนใจต่อเด็กที่มีความบกพร่อง เพื่อให้เด็กนั้นสามารถมีความสำเร็จทางสังคมและทางอารมณ์ จนกระทั่งนำตนเข้ากับเพื่อนนักเรียนอื่นพร้อมกันได้เป็นอย่างดี โดยทั่วไปแล้วเด็กหัดงมกมปฏิกริยาต่อการที่คนไม่ได้ยินอะไรหรือฟังอะไรไม่ชัด เช่นมักบกพร่องในการงานที่ควรถึงหรือไม่สามารถเขียนตามคำบอกได้เป็นอย่างดี บางครั้งต้องขอให้ครูสั่งหรือบอกซ้ำจนกระทั่งทำให้ครูหรือเพื่อนร่วมชั้นรำคาญ หรือเห็นเป็นเรื่องน่าหัวเราะจนทำให้เด็กนั้นโกรธหรืออาย หรือรู้สึกไม่เป็นสุขไม่ปลอดภัยและไม่กล้าถามสิ่งที่ยังสงสัยหรือไม่ทราบ หนักๆ เข้าเด็กจะขยาดไม่อยากเรียนหรือถอนตัวออกจากหมู่คนเขาเสียทีเดียว

การช่วยเหลือเด็กที่บกพร่องทางการฟัง

การช่วยเหลือเด็กในเรื่องนี้ ประการแรกทางยหัตถ์คือเรื่องการจัดที่นั่งเรียนให้มีความสำคัญเหนือเรื่องอื่นซึ่งไม่อาจมองข้ามไปได้เลย การแก้ไขหนึ่งจะสังเกตเห็นถ้าหากจัดห้องเรียนตามแบบที่ให้เด็กนั่งเป็นวงกลมล้อมรอบ ครูหรือแบบชนบทใช้เรียงเป็นแถวๆ และครูควรช่วยเด็กด้วยการยืนพูดใกล้ๆ หันหน้าไปทางเด็กที่หัดงมกมด้วยจะเป็นการดีมาก ถ้าในกรณีใดที่เด็กไม่ได้ควรให้เด็กนั่งใกล้ครูมากที่สุดเท่าที่เด็กต้องการและให้ลูกทิศทางที่ ข้างที่ ปกติ หันมาทางที่ครูยืนพูดเสมอๆ ทางที่ดีสำหรับการเลือกที่นั่งคือควรให้เด็กหัดงมกมเองตามที่เขาเห็นว่าเขาจะฟังได้ชัดเจนนที่สุด และขณะที่ครูเดินไปอธิบายตามรูปภาพที่ติดไว้ข้างฝาตอนใดก็ควรให้เด็กหัดงมกมเปลี่ยนที่ได้ สำหรับในรายที่เด็กสามารถตรึงผู้ปากผู้พูดแล้วหรือเรื่องครูก็ควรจัดให้เหมาะที่จะมองเห็นริมฝี

ปากครุณะอธิบาย และยอมให้เด็กหนีไปมองปากเด็กคนอื่นทอดหรือพูดได้
ข้อควรทำและไม่ควรทำของครูต่อเด็กหัด

(๓) เวลาพูดควรหันหน้าไปทางที่มาของแสงสว่าง เช่นหันหน้าไปทาง
หน้าต่างทงนเพื่อให้เด็กเห็นริมฝีปากครุชัดเจน ไม่มีเงาอยู่บนดวงหน้าครุ

(๒) อย่าแสดงความคิดเห็นหรือของศีรษะมากเกินไป

(๓) อย่าเอามือ หนึ่งถือหรือของอื่นบังหน้า

(๔) เมื่อหันหน้าเข้าเขียนกระดานดำไม่ควรพูด

(๕) ขณะพูดไม่ควรเดินเคลื่อนไหวไปทางโน้นทางนั้นมากเกินไปจนกว่าจำเป็น

(๖) ควรพูดด้วยน้ำเสียงธรรมดา ไม่จำเป็นต้องตะโกนหรือ ให้ดัง
จนผิดปรกติ

(๗) ครูควรแน่ใจว่าเมื่อคนจะสั่งงานหรือบอกอะไรกับเด็กควรดูว่า เด็ก
หัดนั้นสนใจเขาใจได้เป็นปรกติอยู่ ถ้าจำเป็นควรเดินมาบอกที่โต๊ะเด็กแล้วชี้
หนึ่งถือหรือสมุดที่จะต้องทำให้เด็กรู้เรื่องราวที่คนจะสั่งงานอย่างไร

(๘) ครูควรมีความอดทนเป็นพิเศษถ้าหัดเด็กหัด ควรสั่งหรือยา
จนเป็นที่แน่ใจว่าเด็กรู้เรื่องถูกต้องว่าครูต้องการอะไร เพื่อป้องกันการใช้ผิด
ครูควรพูดให้เด็กเห็นริมฝีปากเสมอ

(๙) เด็กที่บกพร่องทางการฟังมักเห็นน้อยกว่าเด็กอื่น ครูควรระวัง
สังเกตการเห็นของเด็กให้มาก ให้สังเกตท่าทางที่แสดงถึงความวิตกกังวล
สงสัยหรืออาการ โกรธหรืออารมณ์ซึมเศร้า

ถ้าครูมีมติระวังต่ออาการเหล่านี้แล้วเด็กยอมเรียนได้เป็นอย่างดี

(๓๐) ควรส่งเสริมเด็กและหุของเด็กลงมือ เช่น ให้นำหนวดไก่ทอดออกมาหรืออาหารผัดปรกตหอน เช่น คอหรือจุกแล้ว ควรนำส่งแพทย์ให้รักษาทันที อย่าปล่อยทิ้งไว้เพราะอาการเหล่านี้มักทำให้การบกพร่องนั้นมากยิ่งขึ้น

ตามปรกติเด็กในชั้นหนึ่ง ๆ อาจจะไม่เด็กหัดอยู่ในชั้นก็ได้ แต่ถ้าบังเอิญมีเด็กประเภทนี้ปนอยู่ด้วย ก็ควรเป็นหน้าที่ของครูที่จะช่วยดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษเพื่อช่วยเหลือเด็กในการเรียน เด็กประเภทนี้อาจจะเรียนไม่ได้ดีเท่ากับเด็กปรกติ แต่ครูไม่ควรทอดทิ้งเสียเลยควรช่วยเหลือเด็กเท่าที่ทางความสามารถของเด็กจะทำได้

เด็กที่ชอบวิ่งแกลเพื่อน

ความแตกต่างกันในพฤติกรรมของเด็กที่อยู่ในชั้นหนึ่งเป็นเรื่องที่ทำให้เกิดความยุ่งยากลำบากแก่ครูอยู่ไม่น้อย แต่มีซึ่งเป็นเรื่องที่เรารู้จักจะรู้สึกลำบากใจแค่เพียงสมัยนทานนครูในสมัยก่อนไม่ว่ายุคไหนๆก็รู้สึกเช่นเดียวกันนี้ ซึ่งแต่ก่อนในสมัยนปรัชาแห่งการศึกษาหันมาส่งเสริมพิจารณาเด็กเป็นรายบุคคลไป ความแตกต่างที่เด็กแต่ละคนมีแปลกไปจากเด็กคนอื่นให้เห็นเด่นชัดขึ้น เกี่ยวกับเรื่องพฤติกรรมของเด็กนั้นแต่เดิมมาเราถือว่าควรให้รางวัลแก่เด็กที่ทำความดี และควรลงโทษเด็กที่ทำความผิดตามโทษที่เด็กกระทำ โดยไม่สนใจในตัวเด็กซึ่งก็ดูเป็นวิธีที่ง่าย ๆ แต่ถ้าเราพิจารณาถึงความแตกต่างของเด็กแต่ละคนแล้วก็ต้องนับว่า อยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ถูกหลักจิตวิทยา เพราะตามหลักนั้นเราถือว่าเด็กมีผู้ใช้ใหญ่ที่ย่อส่วนลงมา แต่เด็กคือมนุษย์ที่ทางมีพัฒนาการและความเจริญออกมาในทุกทาง

ด้วยเหตุนี้เองที่ครูต้องคงปัญหาขึ้นมาถามตัวเองมากมายเมื่อประสพกับเด็กที่มักก่อให้เกิดปัญหาทางวินัยขึ้น เช่น “ทำไมหนอเด็กคนนั้นจึงทำอย่างนั้น” “เราจะช่วยเด็กคนนั้นได้อย่างไร” หรือ “วิชาไหนจะเป็นวิชาที่ติดตัวสำหรับเด็กคนนั้น” แทบจะกล่าวได้ว่าครูสมัยนี้มีปัญหาอย่างมากยิ่งส่งสัยมาก มีทางเลือกหรือคาดเดาว่าอย่างนั้นอย่างนั้นมาก และยังทำให้ดังเดิมมากจนด้วย

แต่ทว่านักกลับทำให้เห็นไปว่า การอบรมสั่งสอนเด็กให้ได้ผลดีนั้นเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและท้าทายต่อสมรรถภาพของครู แต่ถ้าครูทำได้สำเร็จผลตามความมุ่งหมายก็ย่อมมีความพอใจในผลงานและเป็นรางวัลที่ทำให้ครูสุขใจยิ่งขึ้น

สำหรับในกรณีที่จะกล่าวในบทคัดสรรเด็กที่ขบถแกล้งเพื่อน การที่เด็กประพฤติตนเช่นนั้นเป็นการกระทำที่ไม่ดี ด้วยเหตุนี้เองครูสมัยก่อนลงความเห็นว่าการควรดุด่า ตงโทษ และทำให้รู้สึกอาย ครึ่งแรกครูตงโทษแต่ไม่ได้ผล ครึ่งที่สองครูก็มักทำเพิ่มจนเรื่อย ๆ ไป แต่สำหรับครูสมัยนี้คงมีความเห็นพ้องกับครูสมัยก่อนแต่เพียงว่า การรังแกเป็นสิ่งที่ไม่ดี ครูต้องหาวิธีแก้ แต่ครูจะยังไม่ตงโทษหรือดุด่าหรือทำให้รู้สึกอายทันที ครูจะต้องสังเกตสอบถามและทดสอบก่อนเพื่อให้รู้ว่าจะทำอย่างไรต่อกรณีที่เกิดขึ้นเช่นนั้น เพราะตามหลักเกณฑ์ใหม่ ๆ นี้ไม่สนับสนุนให้ครูเชื่อมั่นในผลของการตงโทษและการดุด่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการกระทำที่ทำให้เด็กเกิดความอายต่อเพื่อนฝูงอย่างเด็ดขาด

แต่ทั้งถ้าวินัยใช้จะหมายความว่าครูสมัยก่อนขาดความเมตตา กรุณาหรือขาดความรอบคอบหรือมีความดุน้อยกว่าครูสมัยนี้ก็ได้ สถาบันของครูไม่ใช่สิ่งที่ลดต่ำในทางคุณค่าลงได้เลย ไม่ว่าในสมัยไหนๆ และไม่ว่าเวลาจะล่วงไปเท่าใดหรือหลักปรัชญาการศึกษาจะ เปลี่ยนไปอย่างไร สถาบันของ ครูยังคงเป็น

สิ่งที่สูงส่งก็ย่อมอดตลอดไป แต่ทว่าดูเหมือนเพราะครุณมัยก่อนชาติอุปการณ์
 ในทางชบถปัญหาไม่เหมือนสมัยนทเพียบพร้อมไป ด้วยหนังสือคู่มือมากมาย ที่
 ครุณมัยใจจะค้นคว้าหาอ่านเป็นเครื่องช่วยเหลือในการแก้ปัญหา และจากผลของ
 การค้นคว้าของครุณมัยก่อนนเองที่ช่วย ให้ครุณมัยนรู้ว่าการทำให้เด็กได้รับความ
 อายุนั้นไม่ใช่เป็นวิธีที่ถูกต้องเสมอไป

การแก้ปัญหาเรื่องเด็กวิ่งแกลเพื่อนควรยึดถือตามแนวต่อไปนี้ :-

๑. ครุไม่ควรปรักปรำเด็กในเรื่องความประพฤติมากเกินไป
๒. การตงโทษจะไม่ระงับหรือกำจัดพฤติกรรมใดๆ ของเด็กได้ดังที่
 คิดนึกกันไว้แต่ก่อนเสมอไป

๓. การดูว่าหรือการทำให้เด็กได้รับความอายุนั้น คือวิธีการของการ
 ตงโทษนั่นเอง เรื่องนี้มักเข้าใจผิดกัน อยู่โดยทั่วไปเพราะครุ มักจะนึก แต่เพียงว่า
 “ฉันเพียงแต่เรียกเด็กมาว่ากล่าวตักเตือนเท่านั้นแหละ” หรือ “ฉันมิได้ว่ากล่าว
 อะไรเพียงแต่พุดให้เขารู้สึกอายต่อการกระทำของเขาเท่านั้น” ซึ่งความจริง
 การทำอะไรที่ไม่ถูกใจเด็กนั้นเป็นวิธีการตงโทษทั้งสิ้น

๔. การทำให้เด็กได้รับความอาย เป็นวิธีให้โทษ มากกว่า ให้คุณสำหรับ
 เรื่องการแกลแกลเพื่อนหรือการวิ่งแกลเพื่อน เทาที่ตำราวจสผลแล้วปรากฏว่ายิ่งทำโทษเด็ก
 มากเด็กยิ่งวิ่งแกลเพื่อนมากขึ้น ที่เป็นเช่นนั้นเพราะ เหตุ ของการ วิ่งแกลเพื่อนมาจาก
 ความรู้สึกอายในทางหนึ่งทางใด แล้วเกิดอาการทดแทนความอายุนั้นออก
 มาเป็นการชอบวิ่งแกลเพื่อนนั่นเอง เด็กที่มีความสุข มีความพอใจในชีวิต มีความ
 เชื่อมมั่น ในตนเองและมีความนับถือตนเองจะไม่วิ่งแกลเพื่อน และการทำให้เด็ก
 ได้รับความอายคือการประหัตประหารความรู้สึกของเด็กมิต่อตัวเอง คือทำให้

เด็กรู้ ดีกว่าคนเดวคนไม่ตั้งใจต้องได้รับความอธิบาย หรือจะพูดออกทหนังกว่าการ
ทำให้เด็กได้รับความละเอียดเท่ากับการทำสิ่งทีเด็กขาด บกพร่องอยู่แต่เพียงขาด
มากขึ้นไปอีก ฉะนั้นจึงเป็นการไม่แปลกปลาดเลยทีเด็กจะยังรังแกเพื่อนต่อไป
และยังมากขึ้นอีกด้วย

ครูไม่ควรจะปล่อยให้เด็กมีการรังแกกันในหมู่เด็กเพราะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิด
ความเสียหายทางผู้รังแกและผู้ถูกรังแก

จากนั้นเราจะมาถ่วงทางแก้ คือการพยายามเข้าใจว่าทำไมถึงมีพฤติกรรมหรือขาด
ตกบกพร่องอะไรในวัยเด็กเกิดขึ้นบ้าง จึงให้เด็กกระทำไปเช่นนั้น แล้วครูจึง
ควรหาวิธีแก้ไขให้ถูกต้องกับสาเหตุ

ด้วยเหตุที่การรังแกเพื่อนนั้นเป็นการกระทำที่ผิดอย่างร้ายแรง ฉะนั้นจึงมัก
ทำด้วยความรู้สึกเกลียดชังรุนแรงจนเกินเหตุได้พบเห็น ทำให้รู้ ดีไม่พอใจโกรธ
เคืองแะจะอยากจะทำอะไรก็ได้โดยเขาช่างผู้ถูกรังแกแะพยายามจะลงโทษผู้รังแก ด้วย
เหตุนี้จึงเป็นสิ่งสำคัญมากทีครูควรหาทางป้องกันให้เกิดการรังแกกันขึ้นได้ ครู
ควรสังเกตพฤติกรรมของเด็กตามทีแสดงออกจากความรู้สึกของเขา ความรู้สึก
ดีไม่เต็มทีแสดงออกเป็นพฤติกรรมทีชั่วร้าย เพราะฉะนั้นการรังแกจึงเชื่อได้ว่า
เป็นผลจากความรู้สึกทีได้รับความเดือดร้อนหรือความกระทบกระทั่งกัน นอก
จากนั้นความเดือดร้อนหรือกระทบกระทั่งกันใจของเด็กแะแต่ละคนก็ย่อม ไม่เหมือนกัน
อีกด้วย

ในการแก้ปัญหาเรื่องเด็กทชอรังแกเพื่อน ครูควรคำนึงถึงหลักเกณฑ์ดัง
ต่อไปนี้ :-

๓. การวิ่งแกล้นเพียง ครึ่งเดียวยังไม่อยู่ในเกณฑ์ที่จะเรียกได้ว่า เด็กนชอบวิ่งแกล้น เด็กบางคนไม่มีความคิดที่จะวิ่งแกล้นเลย หากแต่เป็นคนหัวท้าว มักมักปะทะกับใคร ๆ แต่ถ้าไปปะทะกับเด็กที่อ่อนแกว่าคนก็ดูคล้าย ๆ กับเป็นการวิ่งแกล้น แต่ความจริงไม่มีเจตนาที่จะวิ่งแกล้นใครเลยก็ได้ แต่ถ้าเด็กหัวท้าวชอบการปะทะทั้งทางกำลังกายหรือทางวาจา เช่น ช่มชู้หรือดื้อเถียงและทำซ่าแถมอ ๆ แกล้นเด็กที่ด้อยทั้งกำลังกายและทั้งกำลังสมองกว่าจึงจะเรียกว่าวิ่งแกล้นได้

๔. การวิ่งแกล้นเป็นเรื่องราวที่เรากล่าวพิจารณาทางสองฝ่าย คือผู้วิ่งแกล้นและผู้ถูกรังแก เช่น เด็กบางคนอาจวิ่งแกล้นเพื่อนเป็นครั้งคราว และบางคนอาจถูกรังแกเป็นครั้งคราว แต่บางคนถูกรังแกแถมอ ๆ ดังนั้นจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจมาก และควรหาเหตุผลด้วยความหัดอะไรที่ทำให้เด็กนั้นถูกรังแกบ่อย ๆ อาจเป็นเพราะทำตัวไม่เด่นเพื่อนชอบรังแกก็อาจเป็นได้ พฤติกรรมของผู้ถูกรังแกแถมอ ๆ ก็เป็นเรื่องที่น่าสนใจเท่า ๆ กับพฤติกรรมของเด็กที่ชอบรังแกผู้อื่นด้วย

๕. เหตุของการวิ่งแกล้นนั้นมักซับซ้อน เช่นบางคนอาจเป็นเพราะได้รับความคิดค้นที่บ้านหรือในโรงเรียนนั่นเอง หรือมีสิ่งผิดปกติเกิดขึ้นในส่วนตัวเด็กแต่ครั้งก่อนหรือกำลังเกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น มีความสัมพันธ์กับเพื่อนไม่เหมาะสมกับบิดามารดา กับครูหรือกับเพื่อนร่วมวัยดังนี้เป็นต้น

๖. ไม่เป็นการบังควรอย่างยิ่งที่จะกำจัดกาารชอบรังแกของเด็กด้วยการทำให้เด็กที่ชอบรังแกเพื่อนรู้สึกว่าตนเดว หรือเป็นบุคคลที่ไม่ควรเข้าหู่เข้าพวก เพราะนั่นด้อยน

๕. ควรหาทางระบายออกทุกแต่ที่บนคุณ ให้แก่แรงงานของเด็กที่ขบขัง
แก่เพื่อน เช่น ให้โอกาสเดินหรือทำงานที่สร้างศรัทธาขึ้นเป็นประโยชน์แก่คนอื่น
ให้มีความพอใจในความสัมพันธ์ของตนกับผู้อื่น และพึงพอใจในประเพณี
การงานกระทั่งเขารู้สึกว่าเขาเป็นสุข

เด็กทรงแถมยอนนั้นคือผู้ที่ใช้แรงงานของตนไปในทางที่ผิด ดังนั้นจึงควร
หาวิธีให้ใช้แรงงานของเขาไปในทางที่ถูก เช่น ให้ทำกิจกรรมอันเป็นประโยชน์
แก่ชนให้มากกว่าผู้อื่น แต่ไม่ใช่เป็นการตึงโหด หากแต่เป็นการยอมรับนับถือ
ความดีมารยาทของเด็กนั้น เช่น ให้เด็กที่ขบขังแก่เพื่อนเป็นผู้คอยช่วยเหลือหรือ
คุ้มครองเพื่อนที่อ่อนแอกว่าในฐานะผู้พิทักษ์ ไม่ใช่ในฐานะนายหรือผู้ข่มขู่

ควรควรพยายามทำให้เขารู้สึกว่าแรงงานของเขาที่เขาทำให้แก่ส่วนรวมนั้น
เป็นสิ่งที่ดีที่คนอื่นยินดียอมรับและให้เขารู้สึกว่าเขาเป็นสมาชิกที่มีคุณค่าในประโยชน์
ต่อหมู่คณะ ดังนั้นจะทำให้ความรู้สึกที่จะรังแกเพื่อนค่อย ๆ หดหายไปเอง

เด็กที่ไม่ใคร่ชอบ

มารดาของเด็กคนหนึ่งมักจะกล่าวว่า "ฉันรู้ดีว่าเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง
ที่จะต้องอบรมให้บุตรหลานของเรามีความสามารถเข้ากับเพื่อนร่วมวัยได้ เพราะ
ในอนาคตจะทำให้เขาสามารถทำตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงานของเขาได้เช่นเดียวกัน"

ข้อความนี้เป็นความจริงอย่างยิ่ง เพราะเท่าที่ปรากฏตามสถิติที่รวบรวม
ขึ้นโดยองค์การตำรวจอาชญากรรมของสหรัฐอเมริกา คนทำงานอาชีพในแห่งหนึ่งแห่ง
ใดไม่ยึดต้องถูกออกหรือต้องออกไปเอง ส่วนมากมิใช่ขาดความสามารถหรือ
บกพร่องในหน้าที่ หากแต่เป็นเพราะทำตนเข้ากับเพื่อนร่วมงานของตนไม่ได้มาก

กว่าเหตุอื่น การเข้ากับคนอื่นได้อย่างสนิทสนมก็ด้นเกิดจากความดีใจอย่างหนึ่ง
ของมนุษย์ที่เราได้จากสังคม และในทางตรงกันข้ามมนุษย์ย่อมมีความทุกข์หรือ
ไม่เป็นสุขใจอย่างยิ่งเมื่อไม่สามารถเข้ากับบุคคลหรือสิ่งแวดล้อมนั้นๆ ได้ สำหรับ
เด็กนั้น ความคับแค้นผิดหวัง ความไม่ได้ดังใจนึก และการที่ไม่เป็นสุขเพราะ
ความไม่ชอบไม่ชอบอารมณ์เป็นเครื่องบั่นทอนกีดขวางพัฒนาการอย่างรุนแรง

เด็กที่ไม่ค่อยมีใครชอบเป็นเด็กที่ไม่มีความสุข เด็กอาจแสดงท่าทางเฉย
เมยหรือไม่สะทกสะท้านหรือแสดงคนว่า “ใครจะชอบหรือไม่ชอบก็ไม่แปลก” แต่
ในสังคมของความรู้สึกเด็กจะเริ่มแต่ความ ขุ่นข้องหมองมัว อันเป็นผลจากสิ่งนั้น
อยู่ตลอดเวลา เด็กหรือแม่ผู้ใหญ่ทุกวัยย่อมชอบที่จะให้ใครชอบตนรักตนแล้ว
ก็จะเป็นสุขยิ่งขึ้น

เด็กบางคนไม่มีอะไรเด่นที่เพื่อนจะชอบ เขาก็มักถูกเพื่อนดุดมจนกระทั่งไม่
คิดว่าเขาอยู่ในหมู่นั้นด้วยแต่ไม่ถึงขนาดเกลียด สำหรับตัวเด็กนั้นเองเขาก็ไม่
อาจปลุกความดีพจนานท์เพื่อนฝูงกับใครได้ ยิ่งบางคนไม่นิยมการเข้าหมู่รวม
กลุ่มกับเด็กคนอื่นมักจะเหินห่างออกจากกลุ่มเพราะไม่แน่ใจในตนเองว่าจะเข้า
กับเขาได้หรือไม่ แต่ถ้าเราไปถามเพื่อนร่วมวัยของเขา เขาก็จะตอบว่า
“คนนั้นหรือ ? ผมไม่ทราบครับ ไม่เห็นเขาเป็นอย่างไร” เด็กที่อยู่ใน
สภาพเช่นนี้มักได้รับความทุกข์จากการไม่สามารถเข้ากับคนอื่นได้ แต่การที่เขา
เป็นอยู่เช่นนั้นปัญหาล้วนใหญ่อยู่ทั้งความรู้สึกนึกคิดของตนเองมากกว่าอย่างอื่นๆ
ถ้าเขาพยายามเข้าหมู่เขาพวกเดียวกันจะเป็นสุข เพราะว่าเขาไม่มีความรู้สึก
อะไรที่จะโต้แย้งคัดค้านการเข้ารวมหมู่รวมพวกของเขา

ส่วนเด็กที่ไม่สามารถเข้ากับคนอื่นได้เพราะมีพฤติกรรมที่ไม่ตรงรอย กับคน

อันเป็นปัญหาที่น่าพิจารณาและจะได้นำมาพูดกันในทีนี้ เพราะเด็กเช่นนี้ควร
 แก่การที่จะตั้งตัวเป็นห่วงเห็นอกเห็นใจและให้ความช่วยเหลือจากครอบครัวบิดา
 มารดา ถ้าเราไปถามเด็กด้วยเดี๋ยวนี้ก็จะได้รับคำตอบว่า “คนนั้นหรือครับ
 เขาคิดว่าเขาพิเศษเสียไป” หรือบ้างก็ว่า “เขาชอบยุ่งไปหมดไม่ว่าอะไร”
 หรือ “เขาไม่ทำอย่างที่คุณครูต้องการ” และนอกจากนี้ยังมีอีกมากซึ่งสรุป
 ได้ว่าเด็กคนนั้นอะไรขัดแย้งไม่ลงรอยกับเพื่อนจนกระทั่งเพื่อนเกลียด

เด็กประเภทเช่นนี้มักเป็นคนหัวหาญหรือขรึมขมชอบขบขันหรือทำอะไร
 เป็นเชิงท้าทายเช่นมักทำอะไรที่ไม่ตรงกับคำสั่งของเพื่อนฝูงในกลุ่มเดียวกัน
 ทางวาจาที่อาจมีการมั่วสับสนประหลาดประชันชอบกล่าวคำที่แสดงใจผู้อื่น การ
 กระทำมักมีการอวดดีอวดเด่นไม่ว่าทางกำลังกายหรือทางกำลังสมอง หรือทาง
 การสังคม และชอบทำอะไรออกนอกถิ่นนอกทางที่ทำให้คนอื่นไม่ชอบ เด็กเช่น
 นี้มักเห็นเข้าหาพฤติกรรมที่ไม่ยอมลงคนอื่น และมักยังพยายามทำเช่นนั้นเรื่อย ๆ
 ไปคือเมื่อเพื่อนยังไม่ชอบก็ยังคงจะทำจนกระทั่งถูกเกลียดชังหนักขึ้นทุกที

ครูจะทำอะไรได้บ้างกับเด็กพวกนี้

ความจริงขั้นแรกที่สุดก็คือครูควรสำรวจตรวจสอบให้รู้แน่ชัดว่าเด็กคนใดอยู่ใน
 สภาพเช่นนี้และพยายามคิดค้นหาเหตุผลที่เด็กกระทำตัวไปเช่นนั้นทันที ถ้าปรากฏ
 ว่าเด็กคนใดมีหลักเลียงไม่เข้าหมู่เข้าพวกเป็นเพราะความรู้สึกของตนเอง ครู
 ควรพยายามพบปะพูดคุยชักชวนเด็กอื่นให้ช่วยเหลือ โดยเรียกร้อง ให้เด็กเห็นว่า
 เขาเด่นหรือทำกิจกรรมร่วมกับเด็กอื่น แต่การกระทำดังกล่าวครูไม่ควรแสดง
 ให้เห็นการบกร่องของทั้งสองฝ่าย คืออย่าให้ทั้งสองฝ่ายรู้ถึงสาเหตุที่ครูชักชวน
 เด็กทั้งหมู่ให้รับเด็กคนใดเข้าหมู่ และอย่าให้เด็กทั้งสองได้เดียนรู้ว่าครูทราบ

ถึงความผิดปกติของตนแล้วจึงได้ให้เด็กอื่นมาชวนตน ครกควรแนะนำ
 นนว่าตนควรทำอะไรและควรปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเป็นที่ชอบพอกับเด็ก
 ควรชักจูงให้รู้ดีกว่าตนนั้นก็เป็นหน่วยหนึ่งของกลุ่มเด็กนั้นด้วยเหมือนกัน
 สำหรับเด็กอีกประเภทหนึ่งมักทำให้เป็นท่เกิดขัดแย้งแก่เพื่อน
 พยายามเข้ากับใคร ๆ เช่นนครควรเข้าพุดจากกับเด็กนั้นโดยตรงและครก
 หวานด้อมแต่โดยดัด เช่นพยายามให้เห็นเหตุเด็กไม่ชอบตนเพราะกา
 อย่างนั้นอย่างนั้น การทศองให้ครกช่วยพูดแรงนักเพราะเด็กบางคนไม่
 ทัศนอย่างนั้นเป็นเรื่องที่ขัดขวางความสัมพันธ์ของตนควรมคณณ์ แต่
 ควรใช้วิจารณ์อย่างถ้อยแท้และใช้ความเพียรพยายาม ในอันที่จะ
 เด็กผู้นำดังสารนั้น บางครั้งคำพูดคำอธิบายของครกให้ผิดแต่บางครั้ง
 ผิด คือใช้วิธีอื่นซึ่งสุดแล้วแต่กรณีต่าง ๆ กันไป

ในบางกรณีเด็กถูกเพื่อนรุมเกลียดโดยเหตุอันที่มิใช่ เป็นเพราะการ
 หรือพฤติกรรมหรือบุคคลลภาพของเด็คนั้น หากแต่เป็นเพราะเหตุอันที่
 ผิดของเด็คนั้นเอง ในกรณีเช่นครกต้องใช้ความสามารถของตนกับญ
 เด็กบางคนเป็นคนทำงานดีแต่และขยันขันแข็ง แต่ไม่รู้จักวางตัว
 ให้เพื่อนรักใคร่ได้ โดยมุ่งแต่ทำงานเพื่อประโยชน์ส่วนตัว ถ้าเป็นค
 ควรให้คำตักเตือนแนะนำให้เด็กรู้จักวางตนให้เหมาะในสังคม หรือให้เห็น
 การขาดการสังคม อย่างไรก็ตามครกจะช่วยเด็กแต่เฉพาะความมอก
 สติปัญญาและทางร่างกายเท่านั้นไม่เพียงพอ เพราะความมอกงานทาง
 และทางสังคมเป็นสิ่งทศครกควรพิจารณาและเพ่งเล็งเพื่อช่วยให้เด็กเจริญเด
 ทุก ๆ ทางเพื่อเป็นพลเมืองที่ดีโดยสมบูรณ์.

